

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

KASIM - ARALIK 2005

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Altan İLTER

Yazı Kurulu

Altan İLTER

Mevlüt ÖKSÜZOĞLU

Ahmet DEVİREN

Mehmet ERGÖNÜL

Osman Sulhi AKSU

Teknik Yönetmen

Ömer ÖZTÜRK

Yazışma Adresi :

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği

Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A

Y. Ayrancı / ANKARA

Tel: (0 312) 426 75 90 Faks: (0 312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,

PTT 101843 no.lu Çek Hesabı

T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi

Hesap No: 441 169

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uymaya söz
vermiştir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin
12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 15 Sayı: 168 - 169

KASIM - ARALIK 2005

Dizgi-Mizanpaj: **Dinç Grafik - 310 64 50**

Baskı: **HAS-SOY Matbaacılık**

Tel: 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri:

Emrullah GÜLER : Ağın - Malatya

Şükrü GENCER : İzmir

Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön kapak: M. Kemal ATATÜRK

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3-4	Sonsuzluğa Doğru Didem GÜLTEKİN
4	Ağıt (Şiir) Âşık Veysel
5	Atatürk'ü Anmak ve Anlamak Ş. Osman ARAS
6-7	Geçmiş Zaman Olur ki!.. Hüseyin KABASAKAL
8-9	Örnek Bir Türk Subayı: Kahraman Kubilay Yaşar ÖZTÜRK
10	Yıkın Heykellerimi (Şiir) Süleyman APAYDIN
11	Ağın'dan Maniler Derleyen: Nurcan YÜKSEL
12-13	Bitkilerle Tedavi Sırasında Güvende misiniz? Prof. Dr. Ömür DEMİREZER
14	Geçmişe Merhaba Feridettin ATATUĞ
15-18	Seydo Prof. Dr. M. Sadık DEMİRİSOY
19	Keban Güzellemesi (Şiir) Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU
20-22	"Daldaki Hamsi" ve Nasreddin Hoca'nın Şairliği Mehmet AYCI
23	İsmail Karaman'ın Ardından Ali YONCA
24	Haydi Ağın'a Cüneyt ÖZKUL
25	Ağınlılar ve Ağın Üzerine Mehmet SELÇUK
26-27	Kalp ve Damar Hastalıklarında Kök Hücre Tedavileri Prof. Dr. Neyyir Tuncay EREN
28	Yeşil Ağın'ım (Şiir) Behlül ÖZDEM
28	Gülşenler Çoktan Soldu (Şiir) Dr. Galip UZUNCA
29	Fıkralar İsmail N. BEYDEMİR
30	Ağın Kaymakamlığı'na Mustafa Çelik Atandı
30	Haberler
31	Doğumlar-Evlenenler-Ölümler

SONSUZLUĞA DOĞRU...

Didem GÜLTEKİN

Nasıl Atatürk'ü anlatırken kelimeler aciz kalıyorsa, bugünkü kederimizi de anlatmaya kelimeler kifayetsiz kalıyor. Bu, öyle bir keder ki, iradesini ve metanetini Atasının sağlam enerjisinden alan bizler bu kederi taşıyamıyoruz.

Ağlıyoruz!

Kadın-erkek, genç-ihtiyar, aynı yaranın acısını duyan tek bir fert gibi, hep beraber ağlıyoruz.

Heyhat ki hayat, fertleri olduğu gibi milletleri de önüne geçilmeyecek tarih darbelerine uğrattırıyor ve kudretli bir milletin acısı da sevinci gibi büyük oluyor. İz bırakmadan geçmiyor.

Bugün 10 Kasım. 67 yıl önce bugün, belimizi büken o acı haberi aldık: **"Atatürk öldü!.."** İnanması güç bir gerçektir bu. İnanması güçtü, çünkü kimse kabullenmiyordu bu gerçeği. Kabullenmek istemiyordu.

Atamız öldü! Bu ölümle, yalnız büyük bir devlet, şanlı bir millet oğlunu kaybetmedi. Tarih en yiğit kahramanını, insanlık en yüce dehasını kaybetti. O eşsiz bir kahramandı.

Atatürk bir seyahatinde, Kolordu Binası'nın kapısında aslan yapılı bir Mehmetçik gördü. Yanına çağırды ve sordu:

- Sen güreş bilir misin? dedi.

"Bilirim" cevabını alınca, yanındakilerden en kuvvetli görünenlerle Mehmetçik'i güreştirdi.

Genç asker daima galip geliyordu. Çok neşelendi, ayağa fırladı. Ceketini çıkarıp Mehmetçik'in ensesinden tuttu:

- Haydi, gel bir de benimle güreş, dedi.

Saf ve temiz Anadolu çocuğu, Atasının yüzüne hayranlıkla baktı:

- Atam! Senin sırtını yedi düvel yere getiremedi. Bir Mehmetçik mi bu işi başarır? dedi.

O, yenilmez bir kahramandı. Hiçbirimiz bu yenilmez kahramana ölümü yakıştıramıyorduk.

Türk'e ait her şeyin içinde o vardı. Onun gölgesi meydanları dolduruyor, onun bakışı; en uzak dalların ucuna, en geniş ovaların sonuna, içimize kadar, kuytu köşe ve bucaklara uzanıyordu.

Her ev, her gün kendi aile reisinden haber bekler gibi, ondan bir işaret almaya alışmıştı. O kara haberden sonra her şey birdenbire söndü. Sanki onsuz dağlar karardı, dallar kurudu. Onsuz mesafeler bomboş kaldı. Şimdi bütün gözler yaşlı, benizler uçuk, dudaklar kilitli. Sanki her evden bir cenaze çıktı.

10 Kasım 1938, acıların en acısı idi. Atatürk'ün hayata gözlerini yumduğu andan itibaren, bütün millet de sanki onunla beraber hayata gözlerini yumdu.

Ateş düştüğü yeri yakar, derler. Fakat bu ateş, yanardağ boyunda bir kıvılcım gibi, Türk milletinin kalbine düştü. Bütün millet yanıyor.

Bu gibi dehalar ölmezler. Bu gibi dehalar ancak görünüşte ölürler. Çünkü gerçekte, ulusların anlayışlarında derin ve silinmez izler bırakan eserleriyle daima yaşarlar.

Ömrümüzün ve Türk tarihinin en acı yasını tutma talihsizliği bize düştü. Acının derinliğini, sıcak yaramız soğumaya ve uyuşan beynimiz yeniden işlemeye başladığı zaman anlayacağız.

En mesut Türkler, Atatürk yaşarken ölmüş olanlardır.

Onsuz... Fakat ona bin kere verdiğimiz bir tek namus sözüyle kaldık: "Eserini ve davasını, korumak ve yükseltmek."

"Memleketimizin içerisinde bulunduğu bugünkü ortamda büyük kurtarıcıyı minnet ve rahmetle anmanın yeterli olmadığını, onun devrim ve ilkelerine olan haklılığını, gösterdiği gayreti, ulusça birlik ve beraberlik ruhu içinde göstermek zorunda olduğumuzu belirtmek isterim."

Seni kaybettiğimiz günün yıldönümün-

de, Türk ulusuna kazandırdığın Cumhuriyetin ve özgür-demokratik sistemin; içinde bulunduğumuz müşkülleri aşmada, çağımız uygarlığının üstüne ulaşmada tek çıkar yol olduğu inancımızı tekrarlıyoruz.

Her başımız sıkıştığında ona başvur-maktayız. Bu ölüsü diri adam; Türkiye'ye gelmesi muhtemel, her karanlıkta alevli bir meşaledir. Onu elden bıraktığımız anda gündüzlerimiz gece olur.

Atatürk'ün hatırası, teselli bulunmaz acılarla dolu olan kalbimizin aziz timsalidir. Kadir bilen ve büyük evlat yetiştiren milletimizin yüreğinde, Kemal Atatürk adı, sevgi ve hürmet içinde ebedi olarak yaşayacaktır.

Bugün, ona ağlayıp yanmak için tek bir kalbiz; yarın onun eserini ve davasını müdafaa etmek için bir tek irade gibi kaynaşacağız.

İnönü'nün de belirttiği gibi:

“Devletimizin banisi ve milletimizin fedakâr, sadık hadimi; insanlık idealinin mümtaz ismi eşsiz kahraman Atatürk!

Vatan sana minnettardır.

Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk milleti ile beraber, senin huzurunda tazim ile eğiliyoruz. Bütün hayatında, bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hatıran sönmez bir meşale olarak ruhlarımızı aydın ve uyanık tutacaktır...”

Hani demiştin ya, **“Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır.”** Fani vücudun toprak oldu, fakat kurduğun ve bize emanet ettiğin Cumhuriyet, gerçekleştirdiğin eserler ve koyduğun ilkeler, daha nice yüzyıllar korunacak ve sonsuza kadar yaşatılacaktır... Bunların yılmaz bekçileri olarak, Türk Gençliği adına, bir kere daha ant içiyor ve **“Ne mutlu Türk'üm diyene!...”** diyerek huzurunda saygı ile eğiliyoruz.

AĞIT

Âşık VEYSEL

Ağlayalım Atatürk'e,
Bütün dünya kan ağladı.
Süleyman olmuştu mülke,
Geldi ecel, can ağladı.

Doğu, batı, cenup, şimal,
Aman Tanrı bu nasıl hal?
Atatürk'e erdi zeval,
Memur, mebusan ağladı.

Atatürk'ün eserleri
Söylenecek bundan geri.
Bütün dünyanın her yeri,
Ah çekti, vatan ağladı.

Fabrikalar icat etti,
Atalığın ispat etti,
Varlığın Türk'e terketti,
Döndü çarh, devran ağladı.

Bu ne kuvvet, bu ne kudret,
Varıdı bunda bir hikmet,
Bütün Türkler, İnönü İsmet,
Gözlerinden kan ağladı.

Tiren hattı, tayyareler,
Türkler giydi hep karalar,
Semerkantla Buharalar,
İştitti her yan ağladı.

Siz sağ olun Türk gençleri,
Çalışanlar kalmaz geri,
Mareşal'ın askerleri,
Ordular, teğmen ağladı.

Zannetme ağlayan gülmez,
Aslan yatağı boş kalmaz,
Yalınız gidenler gelmez;
Her gelen insan ağladı.

Uzatma Veyssel bu sözü,
Dayanmaz herkesin özü,
Koruyalım yurdumuzu,
Dost değil düşman ağladı.

ATATÜRK'Ü ANMAK VE ANLAMAK

Ş. Osman ARAS *

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi M. Kemal Atatürk; “Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir” demişti. O’nu hissediyor, seviyor ve sayıyoruz. Fakat Atatürk’süz geçen yıllarda, acaba yeterince anlayabildik mi?

Atatürkçülüğün Temel İlkelerini (Milliyetçilik, Halkçılık, Cumhuriyetçilik, Devrimcilik, Devletçilik, Laiklik) ele aldığımızda, bu ilkelerin hangi ortamda doğduğunu ve büyüdüğünü göz önünde tutmamız gerekir.

Atatürk; “Hürriyet ve istiklal benim karakterimdir” diyor. Böylece, bizlere yurttaşlık bilinci öğretiyor. Çünkü, hürriyet ve istiklal, yani özgürlük ve bağımsızlık Türkiye Cumhuriyeti’nin olmazsa olmaz koşuludur. Cumhuriyet’te yurttaşlar özgür, devletimiz bağımsız olmalıdır. Ve ilâve ediyor; “Tam bağımsızlık denildiği zaman; siyasal, mali, iktisadi, askeri, kültürel... her hususta serbestlik anlaşılmalıdır.”

Atatürk döneminin ekonomi politikası:

Lozan’daki barış görüşmelerinin çıkmaza girdiği 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir’de, Remzi Şerif (Reyend) Bey’in üzümler deposunda, 1135 delegenin katılımı ile “Türkiye İktisat Kongresi” toplanmıştır. Bu Kongre’de Misak-ı İktisadi (Ekonomi Andı) kabul edilerek, 4 Mart günü çalışmalar tamamlanmıştır. Böylece, askeri zaferle sonuçlanan İstiklal (Bağımsızlık) Savaşı’nın ardından, “Ekonomik Bağımsızlık Savaşı’nın” başlatıldığı dünyaya ilan ediliyordu. Son Osmanlı Meclisi’nde 28 Ocak 1920 günü kabul edilen Misak’ı Milli (Ulusal Ant) ile İstiklal Savaşı’nın amaçları nasıl belirlenmişse şimdi de ekonomik bağımsızlığımızın ilke ve amaçları belirleniyordu.

Atatürk, Kongreyi açış konuşmasında; “Ulusal egemenlik, iktisadi egemenliğe dayanmalıdır. Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi zaferlerle taçlandırılmadıkça sonuçsuz kalır” diyerek, yeni devletin politikasını açıklıyordu.

Atatürk’ün önderliğindeki Türk Devrimi laf üretmemiş, bütün söylemleri eyleme dönüştürmüştür. İşte bunun rakamlarla kanıtı: (1)

GSMH (Bir ülkede bir yılda üretilen mal ve hizmet toplamı demek olan, Gayrisafi Milli Hasıla, yani Ulusal Gelir) 1923’de 633 milyon TL. iken, 1938’de 2 milyar TL. olarak gerçekleşmiştir.

15 yılın, yıllık ortalama büyüme oranı: yüzde sekiz olmuştur.

Ulaşımındaki Devrim:

Demiryolları: 1923’de 3760 km iken, 1938’de 7300 km’ye ulaşmıştır (2000’de 8.400 km).

Karayolları: 1923’de 18.335 km iken, 1938’de 40.235 km’dir.

Denizyolları: 1923’de toplam 96 bin gross/tonluk 306 gemi var iken, 1938’de toplam 265 bin gross/tonluk 1500 civarında gemimiz vardır.

Türk Lirası (TL) 15 yılda yüzde yirmi değer kazandı: Çağın en güçlü parası olan İngiliz Sterlini 1923’de 763 kuruş iken, 1938’de 616 kuruşa geriledi.

Kesin hesap sonuçlarıyla Atatürk döneminin Gelir-Gider Bütçesi: Bütçemiz sadece iki yıl (1925 ve 1931’de) açık vermiştir. 1933’de gelirimiz giderimize denk olmuştur. Diğer yıllarda gelirlerimiz giderlerimizden fazladır. Yani bütçemiz fazlalık vermiştir.

Gelir-Gider bütçemizden birkaç örnek sunacak olursak;

1924’de gelirimiz 138 milyon, giderimiz 132 milyon TL.,

1934’de gelirimiz 207 milyon, giderimiz 202 milyon TL., 1937’de gelirimiz 263 milyon, giderimiz 231 milyon TL.,

İhracat / İthalat rakamları:

Dışsatım (İhracat): 1923’de 85 milyon TL.den, 1937’de 138 milyon TL’ye yükselmiştir.

Dışalım (İthalat): 1923’de 145 milyon TL. den, 1937’de 114 milyon TL.’ye gerilemiştir.

(Dış ticaretimiz 1923’de 60 milyon TL. açık vermekte iken, 1930’dan itibaren ihracatımız ithalat rakamlarını aşarak, 1937’de 24 milyon TL. fazlalığa ulaşmıştır.)

Atatürk döneminin yönetim ilkeleri:

a) Enflasyonsuz, planlı ve hızlı kalkınma.

b) Dış ödemeler dengesi; yani, ihracat gelirlerinin ithalatı karşılayabilmesi, hatta fazlalık vermesi.

c) Türk Lirasının (TL) değer kazanması.

d) Bölgeler arasındaki kalkınmanın dengeli olması.

e) Savurganlığın önlenmesi ve gelir dağılımının dengeli olması (Sosyal adalet).

f) Devletin önderliğinde hızlı ve fakat, dengeli sermaye birikimi.

g) Özel girişimciliğin geliştirilmesi ve desteklenmesi.

h) Bilimsel ve teknolojik gelişme sağlanması koşulu ile yabancı sermaye ile işbirliği.

Atatürk döneminden sonra yaşanan ekonomik depremler:

2003 yılının sonuna girerken; 140 milyar Dolar (USD) dış borç, 185 katrilyon TL. iç borç yükü altında, toplam 260 milyar USD borca gömülmüş bulunan ülkemiz, ekonomik bağımsızlığını yitirmiş bulunmaktadır. Bu konuda ciiltler dolusu kitap yazılabilir. Biz sadece, ekonomik çöküşün kırılma noktalarını, yani büyük devalüasyonları (TL’nin değer yitirmesini) hatırlatmakla yetineceğiz:

1 ABD Doları (USD) 6 Eylül 1946’ya kadar 128 kuruş iken, sonra ne oldu?

07 Eylül 1946’da	:	280 kuruş,
04 Ağustos 1958’de	:	900 kuruş,
31 Aralık 1990’da	:	2.927 TL.,
31 Aralık 1993’de	:	14.458 TL.,
31 Aralık 1994’de	:	38.418 TL.,
31 Aralık 2000’de	:	664.500 TL.,
31 Aralık 2001’de	:	1.467.000 TL.

Sonuç olarak:

4-11 Eylül 1919’da toplanan Sivas Kongresi’nin parolası; “Ya İstiklal, ya ölüm” idi. Bugünün parolası; “Ya ekonomik bağımsızlık, ya ölüm” olmalıdır. Bir kısım enteller ve de satılmışlar emperyalizmin işbirlikçisi olsa da, halkımız bu bilince sahiptir. Müdafaa-i Hukuk Dergisi’nin Temmuz 2003 sayısına kapak olan “Karaman İli’nin Bildirisi” halkımızın sağduyusunun somut bir göstergesidir.

Atatürk’süz geçen yılların ardından Atatürk’ü anmaya, Evet... Fakat öncelikle O’nu anlamamız ve O’na layık olmamız gerek.

* Araştırmacı Yazar, Em.Kurmay Albay

(1) Atatürk: ‘ün Ekonomik Politikası,

Prof. Dr. Mustafa Aysan, 2000-İstanbul

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ!..

Hüseyin KABASAKAL

Ağın'da geçen çocukluğumun renkli, ışıklı, rüyalı günlerini buruk bir sevgiyle anarım. Bu yazı dizisini okuyanlar, yaş, çağ ve doğdukları yerlerin etkilerine göre değişik duygulara, değişik yargılara erecekler. Benim çağımdakiler, belki o günlerin havasını bulacaklar, daha genç ve küçükler "acaba?" diyecekler. Hele Ağınlı olmayanlar... Haydi, intibalarının değerlendirmeye hakkını onlara bırakalım.

Yarım yüzyıl öncesinin Ağın'ı tabii veriler yönünden daha zengin ve daha güzeldi. Bağlar, bahçeler yemyeşil meyve, sebze ürünleriyle tıklım tıklım dolu idi. Tarlalar, mevsimine göre daima işlenmiş, bazen yeşil bir salon halısı, bazen altın yaldızla menevişlenen saray sinileri, bazen keseklerinden buğulu buğulu bir bereket yükselen çikolata harmanı gibi görünürdü. Evler, ilkel görüntülerine rağmen daha bakımlı ve daha canlı idiler. Kalabalıktı; bir arı kovanı gibi hareketli, uğultulu ve sıcak. Ağınlı genellikle Ağın'da otururdu.

Halkın geçim şartları iyi değildi. Birinci Dünya Savaşı'nın alevli kasırgası Ağınlının sırtından bütün hıncı ve hışımıyla geçmişti. Her aileden bir iki "Babayiğit" Çanakkale, Galiçya, Sarıkamış Cephelelerinde şehit olmuş, pek az sayıda dönenler de İstiklal Savaşı'na koşmuştu. Geride çökmüş ihtiyarlar, gözü yaşlı analar, genç dul gelinler ve babasız çocuklar kalmıştı. Hayat çetin ve acılı idi. Bu karanlık kadere tevekkülle katlanılıyor, gene mevsimler dönüyor, her şahıs yerine, gününe, imkân ve gücüne göre çalışıyor, alınının akı ile geçimini sağlıyordu. Yazılar'da, Üçdutlar'da, Mezarlılar'da, Karisiler'de, Çarıkkollar'da sabanının bir tarafına ineğini, bir tarafına cılız merkebinin koşmuş ihtiyar ninelerin toprağını sürdüğü, Hoşirik veya Mağara Önü'nde iki büküm, fersiz bacaklarıyla yaşlı babaların bağ bellediğini, genç dulların uzak yerlerden sırtlarında, başlarında odun taşıdıklarını, diğer zamanlarda tezgâhlarının başında giysi ihtiyaçlarını dokuduklarını görürdünüz. İlkel dokuma tezgâhlarında dokunan mütevazı kumaşların pamuğu Ağın topraklarından elde edilirdi. Kozasından ayrılan pamuk gene bizim cefakâr analarımızın kullandıkları yaylarla didilir, lüle yapılır, gene onlar tarafından çıkıklarda bükülür, sarılır, un bulamacı ile sağlamlaştırılır, boyanır, çimenli bahçelere çakılan kazıklar yardımı ile istenilen desenlerde çözülürdü.

Bu özet işler, esasında yılın dört mevsimine göre paylanmıştı. İlkbahar'da ekilen pamuk yaz sonu toplanır, sonbaharda hallaçlanır, küllenir, kış'ın eğrilir, bahar'da dokunurdu.

Bahar'ın tatlı, çiçek kokulu ağaçlarının dallarına konan incopların (İshak kuşu) yanık, ölçülü sesleri, ayvanların tek çerçevesi pencerelerinde yankı yaparken, Fatma Bacı'nın tezgâhında gerili iplerin arasında bir fişek hızıyla kayan mekiğin, çat çatları ile karışırdı...

Bazen de yanık titrek bir kadın sesinden; gidip de dönmeyenlerin ağıtlarını dinlerdiniz...

Bizim çağın çocukluk Ağın'ı bir alem idi. Maddi hayatın, yoksulluk, perişanlık ve acılarla örülü ortamı yanında manevi zenginliklerin sınırsızlığı vardı.

Afyon Cephesi'nde vuruşanlar için sık sık hediyeler toplanırdı. İşte o zaman fakir Mehmet Ağa, yoksul Hatice Bacı, dul Zeynep Hanım omuzlarını çökerten yüklerini unuttur, peteklerindeki yiyeceklerini, ördükleri yün çorap, dolak, kuşak, mintan, ham bez ve bunun gibi kendi ihtiyaçları için biriktirdiklerini seve seve, isteyerek verirlerdi. Esasen o zamanın bütün Anadolu'su da böyle idi. Yoksul, fakir, yıkık... Anadolu böyle hareket etmese İstiklal Savaşı başarıya ulaşır mı idi?

O çağın Ağınlısında; tüm duyuş, düşünüş, anlayış, görüş birliği, beraberliği vardı. Acılar, sevinçler, kederler aynı ölçü, aynı kuvvet ve etki ile paylaşıldı. Toplum düzeninde belirli, sınırlı, şaşmaz bir anlam görülürdü. Az fakat öz konuşulurdu. Genellikle büyükler konuşur, küçükler dinler, istenileni yaparlardı. Gelinler kayınpederlerinin karşısında konuşamazlardı. Bu hale "Gelinlik Yapma" denirdi. Hayattaki; bu genel ve şaşmaz ölçü değişmezdi. Konuşulurken, ağlanırken, gülünürken bu kesin sınır aşılmaz, "İfrat" ve "Tefrit" ölçülerinin anlamı kalmazdı.

Kin, ihtiras, hakları aşma bilinmezdi.

İhtiyaçlar sayısız ve türlü idi. Çok defa gaz, tuz, şeker bulunmazdı. Gaz, (Çıra) denilen tenekeden yapıma idare lâmbalarında kullanılırdı. Gaz bulunmadığı zaman balmumu, iç yağından yapılan "Kiristik" denilen bir cins mum veya kandil yakılırdı. Kiristik genellikle gece komşu, akraba ziyaretlerinde şimdinin elektrik feneri yerine kullanılırdı.

Pekmez, bağ reçeli, pestil, sucuk, dut gibi maddelerle vücudun şeker ihtiyacı tamamlandığından şeker düşünülmezdi. Zaten Avrupa'dan gelen kaya biçimi şekerler lüks kabul edilir, almak için de para bulunmazdı. Kahvaltılarda çay bilinmez çorba içilirdi.

Çocukla büyük, kadınla erkek giysileri arasında büyük bir fark yoktu. Yaşlılar dört peşli elbise, genç

kadınlar düz, sayvanlı entari, delikanlılar şalvar giyerlerdi. İşe giderken çarık, sair zamanlarda Ağınlı yemenicilerin yaptığı kaba pabuçlar giyilirdi. Çocuklar yün çoraplarının altına dikilen deri terlikleriyle gezerlerdi. Ne gariptir ki yukarıda anlatmaya çalıştığım o tür giysilerle o zaman duyduğum sevinç ve mutluluğu, bugünün daha iyi şartları içinde duyamıyorum.

Toplum düzeninde de belirli, basit, içten bir devamlılık vardı. Yılın her mevsiminde her çağdaki insanın uyduğu, tekrarladığı, düzenlediği bir ortam bulunurdu.

Düşünülen, girişilen teşebbüsler komşular arasında konuşulur, tartışılır ve yapılırdı. Yardımlaşma gelenek halinde idi.

Müderri Hüseyin, Ömer Lütfü, Mülâzımgilin Mehmet Efendilerin, Hacı İsmailgilin ve bunun gibi mahalle büyüklerinin işlettikleri odalar yaşlı erkeklerin ibadet, meşveret, siyaset yaptıkları mahfellerdi. Tarihi ne olursa olsun, ele geçen bir gazetenin bütün yazıları okunur, kelime kelime tahlil edilir, fikirler yürütülür “ahvali âlem” böylece tanınırdı.

Dışarı bağlantısı, toprak, katırcı yolları ile olurdu. Menziller gün hesabıyla yahut saatle ölçülürdü. Elazığ'a 18, Arapgir'e 6, Eğin'e (Kemaliye) 18, Malatya'ya 25 saatte gidilirdi. Çocukluk ölçülerimize vurduğumuz zaman bu şehirleri mor dağların arkasına gizlenmiş, bizim için erişilmez hayal ülkeleri sanırdık.

Diğer şehirleri, özellikle İstanbul'u görmüş olanların anlattıklarını, ağzımızı açarak hayranlık, hayret ve imrenti ile dinlerdik... Dış alemde neler olur bunları bilmezdik. Kışın çok kar yağar, yollar kapanır, yazın haftada bir gelen posta işlemez olurdu. Ağın kar yığınlarının altında, kendi varlığı ile yokluğu arasında sessiz ve hareketsiz bir hayat yaşardı. Büyükler hayvan bakımı, kar kürüme, yol açma gibi günlük işlerini bitirince mahalle odalarına giderdi. Okul çağındakiler Fellâhlar'daki kiliseden çevrili okula koşar, kadınlar kış odalarının loşluğunda çıkırıkların değişmeyen mırımlarına uyarak gamlı, ağır saatlerin bitmesini beklerlerdi. Kar yağdığında hava ılıklaşırdı. Delikanlılar pamuk kadar yumuşak karlarla örtülü yamaçlara, tarlalara, kırlara dağılır, yorgun keklik ve tavşan avlarırdı.

Küçükler, açık havalarda rüzgâr tutmayan mahalle arası alanlarda çelik çomak, birdir bir, kale benim, elele, seksek vb. gibi oyunlar oynarlardı. Hele, Fölt (kendi yapımız basit tüfek), Portlak (ilkel hayvan tabancası) ile nişan talimleri tadını doyumaz eğlencelerdi.

Erken yatılır, erken kalkılırdı. Gece toplantıları çoğun “delikanlı” lar arasında yapılırdı, türkü, oyun, hikâyelerle vakit geçirilir, kuru yemişler yenirdi.

Geceler, karanlık ve korkunçtu. Hayalimizi dolduran cin, peri, al karısı hikâyeleri bilhassa

çocukların yalnız evden ayrılmasını imkânsızlaştırmıştı.

Ağın gecelerinin elle tutulacak kadar katı, korkulu karanlığında, kışın yarattığı ürperti zaman zaman; İsmail Kavasgilin Dimo'nun, Çoban Aligilin Karabaş'ın, Paşagilin Gümüş'ün, Kepekçigilin Karakuş'un kalın, gururlu hav havları ile dağılır, korku ile karışık bir güven verirdi.

Bahar, Ağın'ın kurtuluşa, canlılık ve umuda kavuştuğu mevsimdi. Karlar taneleşmeye başlar, her yaştan erkekler Kız kurar (kayak kayar), billurlaşmış kar ve dut pekmezi ile kar helvası yapılırdı. Sonra ağaçlar tomurcuklanır, çiçeklenirdi. Çağla oluncaya dek Ağın ufuklarını dolduran hava kayısı, erik, badem, çayır çiçeklerinin, yamaçlar dolusu kekiklerin karışık baygın kokuları ile karışır, tarlalar sürülür, bağlar budanır, kazılır, nar ağaçları gömüldüğü topraklardan çıkarılır, dayakları dikilirdi.

Boş zamanlarda bollaşmış pınarların, soğuk çeşmelerin başında Herfana (Hıdırellez) toplantıları yapan gruplar görülürdü. Bütün bu anlattıklarım bu hayatı yaşamamış, görmemiş olanlara anlamsız gelecektir. Halbuki hayatı, kendi çerçevesi içinde gördüğü türde tanımış olan bizler bu basit, tabii, renksiz değişikliklerden etkili, unutulmaz haz ve kıvanç duyardık.

Sonra, boğucu sığağı, kamaştırıcı güneşi, usanç veren tozu, diken, verimsiz devşirme çabaları ile yüklü, terli, yanık yaz geçerdi.

Dutlar alarır, sallanır, çarşaflarda göllendirilir, yan üstü uzanıp yenir, dut pekmezi, pestili yapılırdı, arkasından yaz sonu meyveleri cins cins, buğulu buğulu bağ ve bahçeleri süsler, damlar bağ pestili, kuru üzüm, çir, üzüm pekmezi sergileri ile dolar; bazen bir çisenti başlar, kadınlar beyaz baş örtülerini kuşaklarına sıkıştırarak damlara üşüşürler... Büyük emek ve gayretlerinin ürünlerini yağmurdan korumak için büyük çarşaflarla barınak yapmaya çalışırlardı.

Buraya kadar anlattıklarım bizim çocukluğumuzun özet bir görüntüsüdür. O günlerin basit, sade, fakat çok içli hatıralarını parça parça anlatmaya devam edeceğim. Kimi öteki aleme göç etmiş, kimi elli yılın ağır yükü ile omuzları çökmüş yaşlılarını, ihtiyarlamış daha ileriki çağların tiplerini o günkü görüntüleri ile yansıtaacağım.

Tekrar edeyim ki hayatımızdan birer parça olan o çağları anarken, o demlerin elemelerini bir defa daha yaşıyorum. Fakat gene de mutluyum:

“GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ HAYALİ CİHANDEĞER.”

Ağın Dergisi - 7/68

Örnek Bir Türk Subayı KAHRAMAN KUBILAY

Yaşar ÖZTÜRK

Fethi Okyar'ın çekilmesi ve Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kapatmasından sonra Mustafa Kemal, demokrasiye ilk adım niyetiyle başlattığı "çok partili yaşam" düşüncesini bir süre için rafa kaldırmayı uygun görmüş, fakat bu düşüncesinden tümüyle vazgeçmemiştir. Çok partili yaşamın aksayan yönlerini görmek için halkla yüz yüze konuşmak istiyordu. Yurdun hangi bölgesinde, ne tür aksaklıklar ya da eksiklikler vardı? "Çok partili yaşam"ı halk neden benimseyememiştir? Mustafa Kemal, işte bu soruların yanıtlarını gözleriyle görmek, kulaklarıyla duymak nedeniyle büyük bir yurt gezisine çıktı.

Gittiği her yerde gördüğü aksaklıkları, oradan Başbakan İsmet İnönü'ye telgraflar çekerek bildiriyor, bu aksaklıkların ortadan kaldırılması için zaman yitirilmeden çalışmalar başlatılmasını istiyordu. Mustafa Kemal, bu gezisi sırasında gittiği Edirne'de köylülerle görüşürken, bu kez Başbakan İsmet İnönü'ye telgraf göndermek yerine, kendisi başbakandan bir telgraf aldı.

Telgraftaki haber, haberlerin en kötüsü, haberlerin en karasıydı: "Menemen'de bir yedek subayımız, gerici yobazlar tarafından boğazı kesilerek şehit edildi."

Mustafa Kemal, deyişin tam anlamıyla, "beyninden vurulmuşa döndü."

Menemen'in kahraman kaymakamı ve kahraman ileri gelenleri geldiler ve geçtiler bir anda, gözlerinin önünden. Onlar, kentlerini işgal etmek için saldıran düşman birliklerine kahramanca karşı koymuşlar ve bu uğurda şehit düşmüşlerdi.

On yıl düşman işgali altında inleyen Menemen, kendisini bağımsızlığına, özgürlüğüne kavuşturan cumhuriyet yönetiminin sırtından bıçaklanması olayına sahne oluyordu şimdi.

Acı, kolay kolay dayanılır türde bir acı olmanın çok ötesindeydi. Mustafa Kemal, gezisini yarıda kesip dönmek istemesine karşın inatla acısını yüreğine gömdü ve Edirne'de bir meslek okuluna giderek öğrencilere, "ilk insanların ve ilkel toplumların korkuya dayanan ahlak ve eğitim sistemleri"ni anlattı. Sonra da, unutulmaz şu sözleri söyledi:

"Demokratik toplumlarda bireylerin nasıl bir eğitim alması gerekir? Toplumda en büyük güç kaynağı ve başlangıcını düşünen bu sistemde bireyin topluma karşı görevi her şeyden önce onun bağımsızlık, huzur ve refahını sağlamaya çalışmaktır. En iyi birey kendisinden çok, bağlı olduğu toplumu düşünen, onun varlığının korunmasına ve mutluluğuna nefesini harcayan kimsedir."

Okulun atölyesinde kan ter içinde demir döven Nuri adlı bir öğrenci ile karşılaştı.

"Öğretmen okuluna ya da liseye gidip tertemiz giyinmiş boyunbağı bir memur olmak varken ne için bu okula gelerek böyle ateş, kömür ile ter içerisinde uğraşıp duruyorsun?" diye sordu. Öğrenci Nuri'nin yanıtı ilginçti:

"Siz bu vatani kılıç ile kurtardınız. Bizler de onu bu çekiç ile yükselteceğiz! Ayrıca bizim ellerimiz karadır,

alnımız terlidir, fakat yediğimiz ekmeğe akıtır ve alnımızdaki ter paktır!" yanıtını alınca çok duygulandı.

Edirne'den İstanbul'a gitti ve yetkililerle bir toplantı yaptı. Menemen olayının sıradan bir olay olmadığını bilinmesini istedi.

Mustafa Kemal, orduya bir başsağlığı mesajı yazdı:

"Menemen'de son zamanlarda meydana gelen gerici-lik olayı sırasında yedek subay Kubilay Bey'in görev yaparken başına gelenlerden dolayı cumhuriyet ordusuna başsağlığı dilerim. Kubilay Bey'in vahşice şehit edilmesi sırasında bazı gericilerin olayı alkış tutarak onaylamaları tüm cumhuriyetçiler ve vatanseverler için utanılacak bir olaydır. Vatan savunması için yetiştirilen, her türlü iç politika ve anlaşmazlığın dışında ve üstünde, saygın bir durumda bulunan Türk subayının gericiler karşısındaki yüksek görev duygusunun vatandaşlarca sadece saygıyla karşılandığı kuşkusuzdur. Menemen'de halktan bazılarının hataları tüm ulusa acı vermiştir. İstilanın acılığını tatmış bir çevrede, genç ve kahraman bir subayın uğradığı saldırıyı ulusun doğrudan doğruya cumhuriyete karşı girişilmiş bir suikast saydığı ve saldırganlarla, onları teşvik edenleri ona göre izleyeceği kuşkusuzdur. Hepimizin dikkati bu konuda görevimizin gereğini duyarlılıkla ve tam olarak yerine getirmeye yöneliktir. Büyük ordumuzun kahraman, genç subayı ve değerli üyesi Kubilay'ın temiz kanyıla cumhuriyet canlılığı tazelenmiş ve güçlenmiş olacaktır."

Menemen Olayı İstanbul'a uzanıyordu. İstanbul'da Erenköy Şevki Paşa Köşkü'nde oturan 84 yaşındaki tarikat lideri Erbilli Şeyh Esat ile oğlu Mehmet Ali, laik cumhuriyetten ve devrimlerden rahatsızdı. Manisa Askeri Hastanesi imamlığından emekli olan İbrahim Hoca, mürteciler Derviş Mehmet ve adamlarını kullandı. Amaçları saltanat ve şeriatı geri getirmek, tekke ve zaviyeleri açmak, şapkayı yasaklayıp yeniden fesin kullanılmasını sağlamaktı.

İbrahim Hoca, Erbilli Şeyh Esat tarafından Manisa'ya sözde baş halife olarak atanmıştı. Manisa çevresindeki ilçe ve köylerde tarikatını yaymaya çalışıyor, her olanakta Gazi Mustafa Kemal, cumhuriyet ve devrimlere karşı karalayıcı konuşmalar yapıyordu. Kubilay'ı kör bıçağı ile kesen Giritli Derviş Mehmet'i ise, bu toplantılardan birinde "Mehdi" ilân etmişti.

"Mehdi" Derviş Mehmet ve onu gerici grubu, 6 Aralık 1930 Cumartesi günü akşamı Manisa'da tatlıcı Hüseyin'in evinde yaptıkları son toplantıda, Menemen'de gerçekleştirecekleri eylemin planını hazırladılar. Manisa'dan hareket ederek Paşaköy, Sünbüller ve Bozalan köylerinden sağladıkları silahlarla 23 Aralık Salı günü sabahı Menemen'e geldiler. Müftü (Köseköy-Kesikköy) mescidine girdiler. Mürteciler (Gericiler), mescitte mihrabın asılı üzeri Arapça yazılı yeşil bayrağı da alarak Belediye Meydanı'na geldiler. "Din elden gidiyor, kâfirler şapka giymemizi zorlayarak bizi dinimizden ayırmaya çalışıyor" diyerek esnafı dükkanlarını kapatmaya ve

kendilerine katılmaya zorladılar.

Derviş Mehmet ayrıca, "kendisinin peygamber olarak geldiğini, şeriatı yerine getireceğini, Menemen'in 70 bin Müslüman askeri tarafından kuşatıldığını tehditkâr bir biçimde ilan ederek halkı, şeriat bayrağı altında toplanmaya çağırdı. Bu emre uymayanların ise kılıçtan geçirileceğini, askerin silah atamayacağını, kendilerine top ve merminin işlemeceğini" söyleyerek halkı ayaklandırdı.

Grubun meydandaki bu eylemlerine Menemen Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Fahri Bey müdahale etti ve kalabalığı dağılmasını istedi; fakat orada bulunan halk dağılmadı. O sırada Mehdi Derviş Mehmet, Yüzbaşı Fahri'ye "Ben Mehdi'yim. Şeriatı ilan ediyorum. Bana kimse karşı koyamaz. Karşımdan çekil!" diye bağırdı. Mehdi'nin bu sözü orada bulunan Menemen halkının kimileri tarafından alkışlandı.

Ayaklanan bu gerici topluluğun tehlikeli hareketlerini denetim altında tutabilmek amacıyla Menemen'deki 43. Piyade Alay'ından P.Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay görevlendirildi. Kubilay, eratin cephanesini beklemeden 26 kişilik müfrezesiyle hareket etti.

Kubilay olay yerine geldiğinde, müfrezesine süngü taktırdı ve erleri müfrezeye çavuşunun komutasına bırakarak ayaklanan mürtecilerin yanına gitti. Meydanda Mehdi Derviş Mehmet ile karşılaştı ve kendisine uyarıda bulundu:

"Yaptığınız hareket suçtur. Bu kanunsuz eyleme son verin, kan dökmekten buradan çekip gidin!" dedi. Mehdi Derviş Mehmet, onun bu uyarısına silahla karşılık verdi. Kubilay yaralandı, yere düştü.

Olay yerinde bekleyen Kubilay'ın müfrezesi irticai gruba ateş açtı; ancak silahlarında manevra mervisi bulunduğundan etkili olamadı. Bunu fırsat bilen Mehdi Derviş Mehmet, halka dönerek, "Bakın bana mermi işlemiyor" diyerek cüretini daha da artırdı. Kubilay ağır yaralıydı. Meydandaki hükümet binasına girmek istedi; fakat, binanın giriş kapısı kapalı olduğu için giremedi. Bu nedenle, hükümet binasının hemen yanındaki Kavez Camisi'nin bahçesine girdi. Şamdan Mehmet'in de yardımıyla Mehdi Derviş Mehmet, cami bahçesinde bitkin bir biçimde yatan Kubilay'ın başını testereyle keserek gövdesinden ayırdı ve yeşil bir bayrağın tepesine takarak, Kubilay'ın kesik başını adamlarıyla birlikte, Menemen sokaklarında dolaştırmaya başladı.

Kalabalığı durdurmak isteyen Şevki ve Hasan adlı iki bekçiye de öldürdüler. Olay yerinde toplanan 250-300'e yakın kişi, Kubilay'ın, Bekçi Hasan ve Şevki'nin öldürülmesi sırasında donuk, duygusuz ve seyirci kaldı, hatta bir bölümü olayı onaylarcasına alkış tuttu.

Bu sırada makineli tüfeklerle donatılan iki bölük Menemen'e doğru yola çıktı. Askerler, önce kentte gerekli önlemleri aldılar, sonra da halka dağılmalarını, evlerine gitmelerini söylediler, bu emre uymayanlara ateş açılacağı uyarısında bulundular. Gericiler, "Bize kurşun işlemez, biz şeyhiz, dervişiz..." diyerek askerlere de karşı koymaya kalkışınca, Kubilay'ı şehit eden Mehdi Derviş Mehmet ile birlikte Sütçü Mehmet ve Şamdan Mehmet, kendilerine kurşun işleyeceğini son soluklarında öğrenmiş oldular.

Kubilay, Şevki ile Hasan'ın cenazeleri, ertesi gün törenle Menemen'de toprağa verildi. Cumhuriyet gazetesi öncülüğünde Nadir Nadi'nin ilk gazetecilik çalışmasıyla Menemen'de Ayyıldız Tepe'de Devrim Şehidi Kubilay ile

Bekçi Hasan ve Bekçi Şevki adına bir anıt dikildi. Anıtın üzerinde anlamlı bir söz vardı:

"İnandılar, dövüşüler, öldüler... Bıraktıkları emanetin bekçisiyiz."

Olaydan bir hafta sonra, Başkan İsmet İnönü Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden şu tarihi konuşmasını yaptı:

"Hepimiz ailelerimizde yetiştirdiğimiz çocuklardan bir kurban vermiş olduk... Sorunun dini siyasete alet eden aşamasına dikkatlerimizi yöneltmeliyiz. Bu aşama yüzlerce yıldan beri yinelenen aşamaların aynısıdır. Cumhuriyetin başlangıcından beri izlediği devlet işlerini din işlerinden ayırmak hareket tarzı, ihtimal ki bundan beş, sekiz yıl önce dine karşı bir hareket gibi suçlama ve kandırmaya yer verebilirdi. Çünkü bu suçlamanın asılsız olduğunu gösterecek en önemli ve en inandırıcı etken yani zaman henüz geçmemişti. Fakat dünya işlerinden din işlerini ayırdıktan sonra yıllar geçti. Vatandaşların inanç ve vicdanlarına başkalarının herhangi bir karışması, yasaklaması ve tasarrufu olmadığı kanıtlanmış oldu.

Siyasette aranılan şey, birtakım adamların ve özellikle politikacıların dini, diğer bireylerin özgürlüğüne karşı ve devletin kanunlarına karşı bir saldırı aracı olarak kullanmamalarıdır. Yasak olan şey budur. Bu hareketler devlet ve cumhuriyet karşıtı fiili tecavüz ve kast niteliğindedir.

Dinle, dünya işlerinin ayrılması sorununun ruhu buradadır. Laik yönetimde herkes inanç ve vicdanında her türlü engelden ve yasaktan kurtulmuştur. Ancak bunu vatandaşlar siyaset aracı yaparak başkalarını zorlamak için veya devletin yönetiminde etkili olmak için kullanamazlar."

Bir ay sonra Ege bölgesindeki gezisinde konuşan Mustafa Kemal ise şunları söylüyordu:

"Halkın saflığından yararlanarak ulusun maneviyyatına sataşan kimseler ve onların takipçi ve müritleri elbette birtakım cahillerden ibarettir. Ulusumuzun önünde açılan kurtuluş ufuklarında durmaksızın yol almasına engel olmaya çalışanlar, hep bu örgütler ve bu örgütlerin üyeleri olmuştur. Türk ulusunun bunlardan daha büyük düşmanı olmamıştır. Bunların varlığını hoşgörü ile kabul edenler, Menemen'de Kubilay'ın başı kesilirken kayıtsız, ilgisiz izlemeye dayanan ve hatta alkışlamaya cesaret edenlerle birdir."

Menemen Olayı'na karışanların yargılanması için Divan-ı Harp Başkanı General Mustafa Muğlalı görevlendirildi. Muğlalı sanıklara, "tarikatın aydın tabakalarından bu ulus çok zarar görmüştür. Tarikatçılar, her zaman ulusa ve ülkeye kötülük yapmışlardır. Son 400 yıllık Türk tarihi incelenirse, din ve tarikat perdesi arkasında zavallı saf Müslümanları kalpte saklı olan o 'sırla' zehirlemiş ve bu ulus sizin aletiniz olmuştur" dedi.

Menemen Olayı'nın soruşturması derinleştirildikçe, olayın çıban başı konumundaki hazırlayıcısı tarikat lideri Şeyh Esat'ın yurt dışı bağlantıları olduğu da saptandı, ortaya çıkarıldı.

"Yurt dışı güçler", yeni kurulan Türkiye Devleti'nin varlığı yanı sıra, onun yönetim biçimi cumhuriyetten de duydukları rahatsızlıklarını, dedelerinden miras aldıkları ve torunlarına miras bırakacakları alışlagelmiş yöntemleriyle sürdürüyorlardı.

YIKIN HEYKELLERİMİ

Süleyman APAYDIN

“Ey milletim,
Ben, Mustafa Kemal'im...
Çağın gerisinde kaldıysa düşüncelerim.
Hâlâ en hakiki mürşit, değilse ilim,
Kurusun damağım, dilim.
Özür dilerim...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Özgürlük hâlâ,
En yüce değer
Değilse eğer...
Prangalı kalsın diyorsanız, köleler...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Yoksa, çağdaş medeniyetlerin bir anlamı,
Ortaçağ'a taşımak istiyorsanız zamanı,
Baş tacı edebiliyorsanız
Sanatın içine tüküren adamı...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Yetmediyse acısı, şiddetin, savaşın,
Anlamı kalmadıysa
Yurtta sulh dünyada barışın.
Eğer varsa ödülü silahlanma ile yarışın
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Özlediyseniz fesi, peçeyi,
Aydınlığa yeğliyorsanız, kara geceyi.
Hâlâ medet umuyorsanız
Şıhtan, şeyhten, dervişten.
Şifa buluyorsanız,
Muskadan, üfürükçüden...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Eşit olmasın diyorsanız kadınla, erkek...
Kara çarşıya girsin diyorsanız,
Yobazın gazabından ürkerek...
Diyorsanız ki, okumasın
Kadınımız, kızımız;
Budur bizim alın yazımız...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın, diktiğiniz heykellerimi...

Fazla geldiyse size, hürriyet, cumhuriyet.
Özlemini çekiyorsanız,
Saltanatın, sultanın...
Hâlâ önemini anlayamadıysanız,
Millet olmanın...
Kul olun, ümmet kalın,
Fetvasını bekleyin, şeyhülislamın...
Unutun tüm dediklerimi,
Yıkın diktiğiniz heykellerimi...

RAHAT BIRAKIN BENİ..."

AĞIN'DAN MANİLER

Derleyen: Nurcan YÜKSEL *

Şu dağlar yeşil yaprah
Hem aç galdih hem çıplah
Allah size ömürler vere
Bize de bir avuç toprah

Garşıda ayvalıhlar
Suda oynar balıhlar
Ne böyle sevgi olsun
Ne böyle ayrılıhlar

Arabam engin olsun
Aldığım zengin olsun
Zenginliği neyleyim
Gafamın dengi olsun

Bacaları çift imiş
Mendil verdim yitirmiş
Mendil verdiğim adam
Adam değil it imiş

Sandih üstünde sandih
Baştan aşağı yandih
Bilmedik meyil verdik
Adam enüğü sandih

Keklik taştı ne gezer
Kalem kaştı ne gezer
Bunca kahırlar çektim
Akıl başta ne gezer

Bir taş attım karşıya
Gitti değdi karşıya
Şu Maden'in kızları
Birer tabak turşuya

Arpa ekdim denize
Geliyi yüze yüze
Şu Ağın'ın kızları
Yedi bin yedi yüze

Kiraz dalı eğmeli
Kirazını yemeli
Gaymakam bey dururken
Kime boyun eğmeli

Garşıda badem bitdi
Balı gaymağa gattı
Nermin hanım sorarsan
Garşiki bağa getti

Su gelir bulanarah
Bahçeyi dolanarah
Buna can mı dayanır
Yâr geçti salınarah

Gidiyorum bilesin
Ağlamaya gülesin
Gidem bir ay gezemki
Gadirimi bilesin

Garadır gaşın ördek
Yeşildir başın ördek
Çift idin de tek galdım
Hani ya eşin ördek

Arıya bak arıya
Dalağları sarıya
Şimdik zaman kızları
Birer tabak dariya

Dağların karı bele
Ben düştüm garip ele
Ne anam var ne babam
Derdimi yarı bele

Giderim elinizden
Gurtulam dilinizden
Yeşil baş ördek olsam
Su içmem gölünüzden

* Bu maniler 1993-95 yılları arasında Nurcan Yüksel tarafından derlenmiştir. Kaynak kişi, Andirili (Akpinar Mah.) Zahikgilin Saniye Gültekin (Özpek) Bacı'dır. Saniye Özpek, 5 Eylül 2004 tarihinde 95 yaşında iken Andiri'de yaşamını yitirmiştir. Rahmetle anıyoruz.

BİTKİLERLE TEDAVİ SIRASINDA GÜVENDE MİSİNİZ?

Prof. Dr. Ömür DEMİREZER *

Doğaya dönüş akımı, her alanda olduğu gibi ilaç ve tedavi alanında da tüm dünyada hızla yayılmaktadır. Bu akım Fitoterapi olarak adlandırılmaktadır. Fitoterapi veya bitkilerle tedavi bir bilim dalıdır ve hastaları iyileştirmek için bitkilerle tedavi yolunu seçer. Fitoterapi de diğer terapi dalları gibi yani kemoterapi, hidroterapi, elektroterapi, radyoterapi gibi tıbbın bir alanıdır. Ülkemizde yeterince anlatılmadığı için belki hemen akla “kocakarı ilaçları” ya da “aktarlar” gelebilir. Oysa Eczacılık Fakülte-lerinin Farmakognozi Anabilim dallarında bu konu ile ilgili dersler en az 200 yıldan beri yer almaktadır. Görüldüğü gibi bilimsel bir alan olup, bilimsel geçmişi oldukça eskiye dayanmaktadır.

Bitkiler Yunan, Roma, Mısır, Amerika yerlileri ve Hint tıbbında çok eski zamanlardan beri tedavi amacıyla kullanılmıştır. Geleneksel doğal ürünler, ilaç geliştirmede çok önemli rol oynarlar. Son yıllarda doğal ürünlerle araştırmaya ilgi yeniden artmış, bağışıklık sistemini düzenleyici, enfeksiyonları tedavi edici ve metabolik rahatsızlıkların tedavisi gibi alanlarda doğal ürünler anahtar rol oynamıştır. Diğer ilaç geliştirme metotları ile mukayese edildiğinde, doğal kaynaklı ilaç hammaddeleri ile araştırmalar hız kazanmıştır.

Dünya Sağlık Teşkilatı'nın (WHO) verilerine göre dünya nüfusunun en az % 80'inin tedavi amacı ile geleneksel tıba ilgi gösterdiği belirtilmektedir. Bunun çoğunluğu bitki kaynaklıdır. WHO tarafından 21.000 bitki türü ilaç hazırlamak için uygun bulunmuştur. Kimyasal ve sentetik ilaçların artan yan etkileri nedeni ile bitkisel ürünlerin kullanılışı doğu ve batı dünyasında önem kazanmıştır.

Son 10 yıldır kalite, güvenilirlik ve etki bakımından bitkisel ilaç büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Yüksek teknolojik metotların gelişmesi ve moleküler biyolojik metotların kullanılması ile standardize ve yüksek etkili

bitkisel ilaçlar geliştirilmiştir.

Bitkisel ilaç nedir? Tıbbi ürünlerin ekstraksiyon, distilasyon, fraksiyonlama, saflaştırma, yoğunlaştırma veya fermentasyonu sonucunda elde edilir. Toz drog, tentür, ekstrakt, uçucu yağ, özsular (sıkılmış meyve suyu) ve işlem görmüş salgılar bu kapsam içinde düşünülmelidir.

Tıbbi bitkisel ürün nedir? (Herbal medicinal products): Aktif maddeler içeren tıbbi ürünler, **bitkisel ürünler** veya bitkisel hazır ilaçlardır.

Bitkisel ürün (Drog): (Herbal drug) Bütün parçalanmış veya kesilmiş bitkiler veya bitki parçaları, algler, mantarlar, likenler, işlem görmemiş halde, çoğunlukla kurutulmuş, bazen taze ve bazı salgılar özel bir işleme tabi tutulmaksızın bitkisel ürün (drog) olarak düşünülebilir.

Örnek: Tarçının kabukları, zencefilin kökleri, ıhlamurun çiçekleri, nanenin yaprakları drog olarak kullanılır. Bu örneklerle bakılarak hemen herkes, bitkilerin hangi kısımlarının kullanıldığını bildiğini düşünecek, daha sonraki yazılarımda pek çok kişinin çok emin bir biçimde sağlığına iyi geldiğini düşünerek kullandığı droğun, aslında yanlış olduğunu, bitkinin başka parçasının etkili olduğunu öğrenmeleri kendilerini şaşırtacaktır.

Burada çok önemli bir noktaya değinmek istiyorum. Bitkisel ürünler doğadan gelişigüzel toplanarak tedavi amacıyla kullanılmaz. Bu bitkilerin kültürünün yapılması yani yetiştirilmesi gerekmektedir. Çünkü bitkilerin içinde bulunan etkili maddeler ve bu maddelerin miktarları, yetiştikleri yere (toprak, iklim vs. gibi etkenler) göre farklılıklar göstermektedirler. Çok basit bir örnek vermek gerekirse, Türkiye’de yetişen nane kâfur bakımından zenginken, Avrupa’da yetişenlerin mentol içeriği yüksektir. Bu neden-

le Nane Avrupa'da gıda endüstrisinde pek fazla yer bulmaz, sadece tedavi amacı ile yetiştirilir ve eczanelerde satılır.

Bitkisel ürünlerin standardizasyonu bu yolla sağlanır.

Standardizasyon nedir? Bitkisel ürünlerin veya ilaçların tedavi edici etkisi bilinen, tanımlanmış bir kimyasal içeriğe (bir tek madde veya madde grubu) göre ayarlanmasıdır.

Halk arasında yaygın kanaate göre bitkidir, zararsızdır, doğaldır, hiç kimyasal yoktur düşünceleri doğru değildir. Çünkü bitkiler kimyasal bir içeriğe sahiptirler. Çarpıcı bir örnek vermek gerekirse; sentetik ilaç gibi işlem gören morfin, kodein gibi maddeler herkesin yakından tanıdığı haşhaş kapsüllerinden elde edilmektedir, yani bitki kökenlidir.

Bitkilerin cins ve tür tayinleri yapılmadan asla kullanılmamalıdır. Bu da bir uzmanlık alanıdır ve bakar bakmaz bitkinin türü bilinmeyebilir. Bunun ne kadar önemli olduğunu belki de yazının başlangıcında vermek gerekirdi. Bitkiler kesinlikle binominal sisteme göre (cins, tür, varyete, otör) botanik ismi ile tanımlanmalıdır. Her gördüğünüz papatya papatya değildir ve hepsi farklı etkiler gösterir. Bazıları da zehirli etkilere sahiptir.

Köylerde, kendi kendine, kocakarılar (yaşlılar), hocalar (şeyh) ve halk hekimi ya da Lokman hekim olarak adlandırılan kişiler aracılığı ile bu tedaviler yapılmaktadır. Gerçek kocakarı ilaçları geleneksel tıptan geldiği için daha güvenlidir.

Teknolojinin gelişmesi kişileri internette bilimsel olmayan birtakım sitelere yönelmiş, her zaman doğru olmayan bilgiler aracılığı ile bitkiler konusunda uzmanlaştıklarını zannetmelerine yol açmıştır. Türkiye'de son yıllarda mahalle bakkallarında bile bitkilerle tedavi konusunda önerilerde bulunulmaktadır. Bu tür yerlerde konu ile ilgisi olmayan akademisyenlerin yazdığı ve kişileri yanlış yönlendiren birtakım bilgilerin bulunduğu kitaplar, referans olarak alıcılara sunulmaktadır. Pazarlayıcı gruplar aracılığı ile de bitki ya da bitkisel ürün-

lerin tedavi ya da sağlıklı yaşamak için kullanılışları günden güne yaygınlaşmaktadır.

Tirajı yüksek gazete ve dergilerde yine konunun uzağında olan hekimler yanlış yönlendirmeler yapabilmektedir. Çünkü Tıp Fakültelerinde bitkilerle ilgili bir eğitim verilmemektedir.

Birçok hasta tedavileri sırasında çevreden duydukları ilaç önerileri ya da bu biçimde sağlanan başarılı tedavi hikâyelerinden sık olarak etkilenmektedirler.

Dolayısı ile şehirler, aktarlar aracılığı ile veya kendi kendine bitkilerle tedavi çok yaygınlaşmıştır. Kendi kendine tedavi kitap, dergi, gazete bilgileri ya da arkadaş önerileri ile kulaktan dolma bilgilere dayanmaktadır.

Aktarların tedavi önerilerinde bulunmaları yasal değildir. Çünkü aktarların konu hakkında eğitimleri yoktur. Bu konudaki yetkin kişiler eczacılardır.

Çünkü eczacılar aktarlardan alınan drogların, etkilerini, kimyasal yapısını, standartlara uygun olup olmadığını, başka droglarla karıştırılıp karıştırılmadığını, etkili madde miktarının uygun olup olmadığını ve en önemlisi satılan droğun gerçekten o olup olmadığını, mikroskobik ve kimyasal analizlerle belirleyebilecek niteliklere sahip olarak eğitilirler.

Hekimlerin konu ile ilgili eğitimi almak üzere Eczacılık Fakültelerine başvurmaları ve terapiyi yapacak gerçek kişiler olarak halk sağlığını tehlikeye sokmaktan kaçınmaları gerekmektedir.

Eczacı ve hekimin "kendi kontrolünde" uygun bir kombinasyonla hastanın tedavisine destek sağlaması:

- Hastanın güvenini kazanma ve
- Kontrolü dışında tedavilere yönelmesini önleme bakımından önemlidir.

* Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmakognozi Anabilim Dalı Başkanı
Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği Başkanı

GEÇMİŞE MERHABA

Feridettin ATATUĞ

Başka kasabalar sebze, meyve ihraç ederlerdi. Bizimki de insanları... Konaklıların Fahri de gidince kasabadan, Ağın'da genç adam kalmamıştı.

Okuyanlar gurbeti seçmişlerdi. Okumayanlar da okuyanların peşinden gittiler. Şimdi, başka yörelerden gelmiş beş-on memur ile yaşı ellinin üzerinde olan erkek ve kadınlar oldu kasabalı...

Bu gidişle yerli halk, azınlıkta kalacaktı...

Aslında bu göç Ağın'da çok eski yıllarda başlamıştı. Hani şu köprülerin, otomobillerin, olmadığı, nehirlerin ilkel sallarla geçildiği, yolların katırlarla gidildiği yıllarda... O zaman ak örtülü, eli kınalı analar, bacılar, bibiler bağlarda üzüm toplar, pekmez pişirirlerdi. Ayvanlarda ceviz, badem kırar; sucuk, bastık (pestil) yaparlardı. Geceleri de çıkık başında ayaklarına çorap, evlerine kilim, kilerlerine hıla olacak yünün, pamuğun ipliğini sararlardı. Yazın kuruttukları yemişin, kışın tepsilerle ziyafetini çekerlerdi. O tepsilerde dut kurusu, leblebi, ceviz, badem, sucuk, bastık, nar ve dondurucu kış gecelerine Ağustos sıcaklığını getiren taze üzüm salkımları vardı.

Ya düğünlerine ne demeliydi? Hele Gani çalarsa klarnetini, Dılo konuşturursa kemanını, Muhlis Dayı da geçerse halayın başına, o zaman doyulur muydu çayda cıraya... büyük cevizin dibine... deliloya...

Baston yaptığı değneğine dayana dayana zor çıktı Osmanbaşı tepesine. Adı İbrahim'di. Ama O'nu bütün kasabalı "İbrahim Amca" diye çağırırdı. İbrahim Amca da, İbrahim Amcaydı hani. Öğretmen emeklisiydi. Okumasını çok severdi, sabırla dinlerdi, iyi konuşurdu. Bir badem ağacının gölgesinde bulunduğu bir taş üstüne oturdu. Sağ eline aldığı bastonunu yere dikine bastırdı. Sonra o bastonunu vücuduna hafifçe eğerek destek yapmaya çalıştı. Yorulmuştu... Nefesi kesilecek gibi oluyordu. Oysa bu tepe vız gelirdi O'na... "Kocadık artık" dedi, kendi kendine. Sonra da havası ile suyu ile yoğrulduğu Ağın'ına baktı. Ağın'ın gittikçe çoğalan evlerine rağmen, küçülen yeşilliğine üzüldü. "Abdullah Lütfü Hoca'nın evi, evlerin içinde en iyi görüneniydi. Sahibi gibi dik, denetleyici ve sert yapıydı." diye, söylendi. Belki de sözünü, "o başlattığı göçü" demeye getirecekti. Daldı. Sanki Abdullah Lütfü Hoca ile birlikteydi. Abdullah Lütfü, bütün Ağınlıların gönlünde büyük fırtınalar estiren insandı. Sert bakışlıydı, ak sakallıydı. Herkesi aynı eşitlikte seven, hiç kimseye sahip olduğundan fazlasını tanımayan korkusuz biriydi. Bağda bahçede, kahvede, sokakta rastladığı

her yaştaki insana bir ömür boyunca bıkmadan, "kafadar, okuyor musun?" derdi. Asırlık ömründe öğrencilerine ya bir ağaç altında, ya bir su kenarında, ya da bir odada hep okumayı-yazmayı öğretirdi. Bunu yaparken de hiçbir zaman ne kürsü, ne sıra, ne dam altı, ne de belli başlı bir yer kaygısına düşerdi. İnsan yavrusunu bulduğu her yerde, şekil ve ruh veren tezgâhını kurar, okumayı-yazmayı öğretirdi.

Şimdi Ağın, düz damlı toprak evlerinden, çizgi çizgi yontulmuş ak tepelerine kadar Abdullah Lütfü'nün bestelediği tefekkürle boşalıyordu. Ama O, "okumayı öğrenin tekrar kasabanıza dönün" demişti. Gitsinlerdi; mühendis, hukukçu, idareci, gazeteci, sanatçı, öğretmen olsunlardı. Fakat bağlarını teveksiz, düğünlerini halaysız bırakmasınlardı...

İbrahim Amca, hatıralar zincirinin birer birer kopan halkalarını yakalamak için ayağa kalktı. Sağında Pağnik, arkasında Kohpinik köylerini göremiyordu. Hepsini baraj gölünün suları yutmuştu.

Elindeki bastonunu doğrultarak bağırdı:

- Siz, ey toprağınızla sardığınız; bulgurunuzla, isotunuzla (biber), kuymağınızla (hamur aşısı), boraninizle büyüttüğünüz; çilenizle emzirdiğiniz evler, hani size iyiyi ve güzeli getirecekler?...

Cevapsız kalan sorusunu, yine kendi cevapladı:

- Aldırmayın, hepiniz hatıralarınızla güzelsiniz, dedi.

İbrahim Amca kızdı, bağırdı. O gece belki de ilk defa havanda dövdüğü ceviz ile dutunu yemeden yattı. "Geçmişe merhaba" dedi, sadece...

Kim bilirdi, belki de bir gün geleceklerdi, göreceklerdi. "Babamızın, anamızın yaşadığı yerdir" diye. O zaman tanımayacaklardı Ağın'ı. Sonra da hatırlayacaklardı belki birkaçı, "Burası Bekteş'ti, buz gibi suyu olurdu. Orada ayrılan çorba karıştırırdık" diyeceklerdi. Sonra da ağlamaklı olacaklar, iç geçireceklerdi. Ne yaparlarsa yapsınlardı, şairin duyarak söylediği:

*"Beyaz tepelerin orta yerinde
Ak gerdan üstünde zümrüte benzer
Bülbüller hu çeker bahçelerinde
Huri kızlarıyla cennete benzer"*

ini geri getirmeyeceklerdi...

Zor Günler - 1991

SEYDO

Prof. Dr. M. Sadık DEMİRSOY

Dünyaya ilk gözlerimi açtığım eski ismi ile Eğin, yeni ismi ile Kemaliye Erzincan, Elazığ ve Malatya üçgeninin ortasında, Karasu, yöre insanının yaygın deyişi ile Fırat vadisinde küçük bir kasabadır. Kemaliye; Arnavut kaldırımları, tarihi çeşmeleri ve camileri, bahçeler içinde ahşap ve taş karışımı konak tarzında yapılmış evleri ile gittikçe sisler içinde kaybolmaya başlayan büyük bir kültürün, Osmanlı Kültürünün izlerini taşımaktaydı.

Çocukluğumun en güzel ve renkli günleri bu kasabada geçti. İki yaşında iken taşındığımız ev kasabanın güneyinde, Genççağa Mahallesi'nde, bir yokuş şeklinde Fırat'a kadar uzanan Demirciler Sokağı'ndaydı. Üç katlı olan bu evin zemin ve birinci katına, sokağa açılan iki kanatlı kapıdan girilirdi. Akşam üstleri birinci kata açılan kapının eşiğine oturur, annemin hazırlayıp verdiği, içinde peynir, domates bulunan ekmek dürümünü yerken sokakta geçenleri seyretmek bana büyük bir zevk verirdi. Seydo ile ilk karşılaşmamın ne zaman olduğunu tam olarak hatırlamıyorum. Herhalde bu karşılaşma 3-4 yaşlarımda, annem olmadan dışarı çıkmadığım, sadece bu kapının eşiğinde oturabildiğim sıralarda olmuştu.

Seydo, hiç kimsenin ne zaman delirdiğini bilmediği, iri yarı, saçları tamamen dökük, başı dik, etrafını sert bakışlarla süzen, orta yaşlı esrarengiz bir insandı. Üzerindeki giyecekler, yer yer yırtık, önü açık bir gömlek, belinde yiyeceklerini bağladığı bir kuşak, şalvarımsı bir pantolondan oluşurdu. Elinde sürekli, zaman zaman baston olarak kullandığı kalın ve uzun bir sopa ile gezerdi. Genellikle sokaktan hızlı adımlarla, kendi kendine konuşarak geçerdi. Arkasından gelen, en yakın dostları olan iri iki Kangal köpeği onun bu hızlı adımlarına ayak uydurmaya çalışırlardı.

Seydo'nun evi Fırat'ın karşısındaki bir mağaraydı. Arada asma bir köprü, Venk Köprüsü olmasına rağmen, o bu köprüden geçmeye tenezzül etmez, yaz kış soyunup, elbiselerini başına sarar, Fırat'ın azgın sularında sanki yürür gibi karşıya geçip, geri dönerdi.

Yaşım arttıkça yavaş yavaş artık ben de evden uzaklaşıp, dünyamı büyültmeye başlamıştım. O sıralar annem, ablam Betül, ağabeyim Mustafa ve beni öğlen uykusuna yatırmaya zorlardı. Zaman zaman annemin uyumasını bekleyip, parmaklarımın ucuna basa basa evden dışarı çıkar, dışarıda ayakta kalırdım giyer, yokuş aşağı koşardım. Sokağın üst kısmını çarşıya

giderken sık sık gördüğümünden dolayı benim için bir çekiciliği yoktu. Her fırsatta yokuş aşağı iner, zaman zaman ürkek adımlarla bu iniş mesafesini artırırdım. Fırat, azgın sularının çıkardığı uğultu ile sanki beni kendisine çağırırdı.

Bu inişlerin hepsinde içimi şiddeti gittikçe artan bir korku sarardı. Bu korkunun en büyük nedeni halk arasında anlatılan "Alkarısı Efsanesi" idi. Bu efsaneye göre Fırat'ta yaşayan her tarafı kıllı, memeleri dizlerine kadar inen, insan ile canavar arası bir yaratık Fırat'a yaklaşan çocukları yakalayıp, köpüklü suların içine çekip, kaybolurdu. Ayrıca bu inişler sırasında Seydo ve köpekleri ile karşılaşmam, annemden dayak yeme ihtimali korkumu daha da artırır.

Özellikle çarşıda insanların birçoğu el şakası yaparak ve sözle Seydo ile alay eder, belki de kasabadaki yeknesak yaşamı biraz olsun renklendirebilmek için şımarık kahkahalar atarlardı. Seydo genellikle şaka yapanların hiçbirine aldırmadan, başı dik ve mağrur bir yüz ifadesi ile aralarından geçip, giderdi. Bazen fazla ileri gidenlere karşı da sopasını sallayarak bağırır ve sonra gülüşmelere aldırmadan yürüyüşüne devam ederdi.

Koca kasabada Seydo'ya sözü geçen, onunla bağlantı kurabilen üç kişi vardı. Bunlardan biri Buğday Meydanı'ndaki kahveyi işleten Bekir'di. Bekir etine dolgun, sözü özü bir, babayiğit bir insandı. Seydo acıkınca veya huzursuzlaşınca Bekir'in kahvesine gider, her ikisi birlikte oturur, baba oğul gibi sohbet ederlerdi. İkincisi ise Rızvan-gilin Halil Efendi idi. Tam bir beyefendi olan Halil Efendi de Kemaliye'nin diğer delilerine yaptığı gibi 15-20 günde bir Seydo'yu evine götürür, yıkanmasını sağladıktan sonra temiz çamaşır ve elbiseler giydirir ve sofranın başına oturup, karnını doyururken, onunla koyu sohbetler ederdi. Üçüncü kişi ise ufak tefek bir insan olan Dişçi Tefik Bey'di. Seydo zaman zaman muayenehanesine gider, onunla da sohbet ederdi.

Seydo aç kaldığı zaman huysuzlanır, kimseden bir şey istemeden bağırır, çağırırdı. Bu durumda halktan iyiliksever insanlar kendisini yemeğe davet eder, o da mağrur bir ifade ile lütfen bu yemeği yerd. Seydo kimseden sadaka tarzında para istemez, verilene de almazdı. Bazen açık gözler ona, bir tabak yemek karşılığında koca bir kamyon yükü indirtirlerdi.

Yaşımın 5-6'yı bulması ile ben de büyüklerimi taklit etmeye başladım. Mahallenin diğer çocuklarına katılıp, Seydo'yu kızdırmaya başlamıştım. Arkasından taşlar atmamıza, bağırıp çağırmamıza karşı genellikle aldırılmazken, bazen de aniden dönüp sopasını sallayarak aslan gibi kükremesi ve köpeklerinin de havlayarak üzerimize doğru koşmaları bize hafif korku ile birlikte zevk verirdi. Bağırtilar, çığlıklar ve kahkahalarla hepimiz bir tarafa kaçardık ve fazla korkmazdık. Fazla korkmamamızın nedeni de o zamana kadar ne Seydo'nun, ne de köpeklerinin bir sineği dahi incittiklerine kimse tanık olmamıştı.

O yıl kışın olan bir olay, benim Seydo hakkında olan duygu ve düşüncelerimde büyük ölçüde değişikliğe neden oldu. Kış erken bastırmış, günlerce yağın karla her taraf beyaz bir örtü ile kaplanmıştı. Damlardan kürenen kar ile sokaktaki kar tabakası iyice kalınlaşmış, nerede ise yarım metreyi bulmuştu. Böyle havalarda mahallenin çocukları bir merdivenin üzerine dizilir, büyük bir zevkle yokuş aşağı merdiven bir yere çarpıp, her birimiz bir tarafa dağılıncaya kadar kayardı. Sonra merdiveni yokuşun başına kimlerin çıkaracağını uzun uzun tartışırdık.

İşte o soğuk, karlı günlerin birinde gece yarısı evde ışıklar yandı. Parmaklarımın ucuna basarak yarı açık kapıdan çıkarak, pencereden dışarı bakan annem ve babamı izlemeye başladım. Ara sıra aralarında fısıltı ile konuşarak, araladıkları pencereden uzakları dinliyorlardı. Onlara yaklaştığımda uzaktan gelen köpek havlamalarına karşın kurt ulumaları ile irkildim. Korkulu gözlerle onlara baktığımı fark eden annem ve babam merak edilecek bir şey olmadığını söyleyerek yatağıma yatmamı istediler. Yatağıma yattım, ama artık uykum kaçmıştı. Sabaha kadar havlamalar ve ulumalar devam etti. Öğlene doğru Seydo paramparça olmuş elbiseleri; yüz, el ve kollarında ısıruk ve sıyrık izleri olduğu halde, yanında köpekleri ile beraber muzaffer bir yüz ifadesi ile evimizin önünden geçip, çarşıya çıktı. Mağarasına gidenler, çevrede 7-8 kurt ölüsü buldular. Seydo sabaha kadar iki köpek ile beraber koca bir kurt sürüsü ile savaşmış ve onları mağlup etmişti. Demek ki o kendisi ile alay eden, kızdıran bizlere güçsüz olduğundan değil, bilgeliğinden ve hoşgörüsünden dolayı karşılık vermiyordu. Bu olaydan sonra onu kızdırmaktan vazgeçtim ve kızdırmaya çalışan mahallenin çocuklarına da mani olmaya çalıştım. Artık ona karşı hafif korku ile birlikte saygı duymaya ve onun yaşantısını merak etmeye başlamıştım.

Bütün sevimliği ile ilkbahar gelmişti. Kemaliye'de ilkbaharın gelişinin ilk belirtisi karlar içinde çıkan çiğdem çiçeklerinin açması idi. Ancak genellikle gece yarısı Kadıgölü'nün bütün kasabadan hissedilen bir

patlama sesi ile kayaların arasından sularını fışkırtması ile ilkbaharın tam olarak geldiği söylenirdi. Kadıgölü, kasabanın ortasından çıkan büyük bir su kaynağı idi. İlkbaharda karların erimesi ve suların dağların altına sızması ile coşar, köpük şeklinde Fırat'a akardı. Kışın ise suları giderek azalırdı.

O gün güzel bir gündü. Fırat'ın uğultusu daha da artmış, bütün ağaçlar yeşermiş, doğa bütün güzelliği ile uyanmıştı. Annem öğleden sonra yine uyumamızda ısrar ediyordu. Her zaman yaptığım gibi onun uyumasını bekledim. Uyuduğundan iyice emin olduktan sonra, parmaklarımın ucuna basarak, ayakkabılarımı elime alarak dış avluya çıktım. Ayakkabılarımı giydikten sonra avlunun kapısını açtım. Artık hürdüm. Kısa bir süre durakladım. Çiçek kokulu bahar havasını içime çektim. Sonra yokuş aşağı yürümeye başladım.

Yürümem artık koşmaya dönüşmüştü. Aniden durakladım. Aşağıdan Seydo iki köpeği ile birlikte yukarı doğru geliyordu. Kenara çekildim. Seydo, yüzünde her zamanki mağrur ifade, bana bakmaya tenezzül etmeden yanımdan geçip gitti. Onların geçmesinden sonra ben de aşağı doğru koşmaya devam ettim. Fırat'ın uğultusu aşağı indikçe daha fazla şiddetleniyordu. Nihayet Fırat bütün ihtişamı ile karşımdaydı. İlk kez onu bu kadar yakından görüyordum. Durakladım. Korku ve hayranlıkla ona bakmaya başladım.

Fırat erimiş kar suları ile coşmuş, köpükler saçarak, akıp gidiyordu. Sanki sinirden köpürmüş, etrafa saldırmaya hazırlanan dev bir canavar gibiydi. Yol, sadece yayaların geçebileceği şekilde direkleri ve döşemesi tahta olan dar bir asma köprü, Venk Köprüsü ile karşı kıyıya devam ediyordu. Karşı taraf benim için dünyanın öte yanı, masallar ülkesi idi. Geçersem yeni bir dünya keşfedecektim. Ama anlatılan "Alkarısı Efsanesi", Seydo'nun aniden geri dönme ve annemden dayak yeme ihtimali beni korkutuyordu ve karşıya geçmemi engelliyordu. Sonunda bütün cesaretimi topladım. Bu fırsat belki de bir daha elime geçmeyecekti. Kararımı verdim ve karşıya geçecektim.

Köprüye yöneldim. Köprü her adımında sallanıyordu. Kışın etkisi ile çürümüş ve dökülmüş döşeme tahtalarının üzerinden atlarken bacaklarım titriyordu. Yapacağım küçük bir hata Fırat'ın coşkun sularına düşüp, boğulmama neden olabilirdi. Sırtımdan terler aka aka nihayet karşı kıyıya geçmiştim. O an, belki de aya ilk ayak basan astronotun duyduğu hisleri duyuyordum. Yamaçtan yukarı doğru tırmandım. Geriye doğru dönüp, baktığımda, yeşillikler içinde kaybolan evleri ile Kemaliye bütün güzelliği ile karşımdaydı. Kısa bir süre bu güzelliği

seyrettikten sonra sağa doğru döndüm. Her tarafı sümbül kokusu sarmıştı. Kayaların üzerinden atlayarak, inip çıkarak ilerledim. Nihayet uzaktan, evimizin damından gördüğüm Seydo'nun mağarasının önüne gelmiştim. Mağaranın önünde merak, korku ve suçluluk duyguları içindeydim. Bunlardan belki beni çok rahatsız eden, izni olmadan bir insanın özel yaşantısını izlemekten dolayı duyduğum suçluluk duygusu idi.

Mağaranın kapısından içeri doğru bakarken gözlerim karanlığa alıştığı için, içeriyi daha iyi görmeye başlamıştım. İçeriye doğru bir iki adım attım. Artık mağaranın içindeydim. Mağara 20-25 metre kare genişliğinde, 2,5-3 metre yükseklikte bir oyuktu. Tam ortada 2-2,5 metre uzunlukta, 70-80 santimetre genişlikte bir kaya ve kayanın altında yer yer is ile kararmış oyuklar vardı. Seydo, soğuk günlerde yaktığı ateşle kayayı ısıtıp, üzerinde yatıyordu. Mağaranın bir köşesinde çürümüş, kirli paçavralardan oluşan bir yığın vardı. Diğer tarafta ise Seydo'nun elinden hiç eksik etmediği sopalardan onlarcası yığılmıştı. Zavallı Seydo'nun bütün lüksü üzerinde uyuduğu kaya, paçavralar ve sopalardı. Ne bir tabağı, ne elbisesi, ne de bir ayakkabısı vardı.

Mağaranın boğucu havasından çıkıp, derin bir nefes aldım. Hızlı adımlarla geri döndüm. Annemden dayak yiyip, yemediğimi kendi sırtım olduğu için size anlatmayacağım. Kusura bakmayın.

Onun bir evlat gibi sevdiği, Buğday Meydanı'nda kahve işleten Bekir'in feci ölümü Seydo'nun dünyasını kararttı. Bekir, elektrik direğinin tepesine konan kekliğini indirmek isterken, elektrik çarpması sonucu düşüp öldü. Seydo bazen günlerce mağarasından çıkmıyor, aç kalma pahasına inzivaya çekiliyordu. Nadiren kasabaya indiğinde de çarşıda fazla dolaşmadan ya Rızvangil'in Halil Efendi'nin kırtasiye dükkânına, ya da Dişçi Tevfik Bey'in muayenehanesine gidiyor, günlerce aç kaldığı halde yiyecek istemiyor, ancak çok ısrar edilirse lütfen yemek yiyordu.

Seydo'nun yapılan şakalara artık eski dayanıklılığı kalmamıştı. Çarşıya gittiği nadir günlerden birinde yapılan kötü ve densiz bir el şakası, Seydo'nun, aylardır Bekir'in ölümü ile gerilen sinirlerine hakim olamamasına ve parlamasına neden olmuştu. Bir anda şakayı yapanın üzerine atıldı ve geçen birkaç saniye içinde onu hastanelik etti. Çevreden yetişenler onu Seydo'nun elinden güçlükle kurtardılar. Seydo çarşının içinde elindeki sopayı sallayarak, bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu ve sanki bütün kasabaya meydan okuyordu. Jandarma ve polisler tarafından güçlükle yakalanıp, yaka paça karakola götürülen Seydo, kafese kapatılmış aslan gibi kükrete, nezarethanenin demirlerini zorlamaktaydı. Belki de Kemali-

ye'nin şimdiye kadar en özgür insanı olan Seydo açlığa, sefalete yıllarca dayanmıştı da özgürlüğünün elinden alınmasına dayanamıyordu.

Cumhuriyet tarihinde hiçbir cinayetin işlenmediği, hemen hemen hiçbir adli olayın olmadığı bu küçük kasabada olay bir bomba gibi patladı. Kasabanın kaymakamı, hakimi, hekimi oturup, düşündüler, taşındılar ve sonunda karar verdiler. Seydo artık iyice delirmişti ve Elazığ Akıl Hastanesi'ne yollanacaktı. Halktan da fazla itiraz gelmediği için Seydo apar topar Elazığ'a gönderildi.

Elazığ'da 2 yıl kalan Seydo Kemaliye'ye döndü dönmesine de, gelen Seydo, gidenden çok farklı idi. Bakışları donuklaşmış, yüzündeki çizgiler belirginleşmiş, beli bükülmüştü. Yüzünde tuhaf bir ifade vardı ve sanki bu ifade ile çevresindekilere "neden bunu bana yaptınız, ya da bunlar bana yapılırsa neden mani olmadınız ve beni yalnız bıraktınız" demektedir.

Kasaba halkı o sıralarda Seydo'da olan değişikliklere pek aldırmamaktaydı. O sıralar çok daha önemli bir gelişme ile ilgilenmekteydiler. Keban Barajı'nın yapımı ile kasabanın en verimli bahçeleri su altında kalacaktı. Herkes istimlak paralarının peşine düşmüştü. Günler geçti. Az veya çok herkes istimlak paralarını aldılar. Nihayet Keban Barajı'nın suları yükselmeye başladı.

Sular yükselirken çarşıda Bakkal Naci ile Nüfus Müdürü Mehmet Tevfik arasında sohbet kızıdır. Sigarasından derin bir nefes çeken Mehmet Tevfik, dumanı üfleyerek şöyle dedi:

"Şu koca kasabada istimlak parası almayan tek kişi benim."

Bakkal Naci Bilir bıyıklarını burarak cevap verdi:

"Yok canım. Sadece sen değil, Seydo da hiçbir şey almadı. Zavallının mağarası elden gidiyor, yüzüne bakan yok."

Mehmet Tevfik öksürükler içinde, gülerek:

"He, öyle kardeş."

Bir an yüzündeki ifade değişir. Ciddileşerek:

"Yahu adamcağız çoktandır ortalıkta görülmüyor. İster misin mağarasını su basıp, uyurken boğulup kalsın."

"Hakikaten doğru söylüyorsun. Haydi kalk, gidip bakalım."

Hava kararmıştı. El fenerini alıp, koşar adımlarla Dapsalık Yokuşu'ndan aşağı indiler. Su artık Venk Köprüsü'nün döşeme tahtalarına kadar yükselmişti. Hatta köprü'nün ortasında bir kısım tahtalar suyun içindeydi. Dikkatli ve hızlı adımlarla yanlardaki iplere tutunarak, karşıya geçtiler ve Seydo'nun mağarasına yöneldiler. Sular neredeyse

mağaranın içine girmek üzereydi. El fenerinin ışığını mağara içinde gezdirip, baktıklarında, Seydo'nun başını yırtık bez parçalarının içine gömüp, mağaranın bir köşesinde uyuduğunu gördüler. Mehmet Tevfik ileri atılarak, onu omzundan sarsarak seslendi:

"Kalk dayı, kalk! Boğulacaksın!"

Seydo uyandı. Ürkek bakışlarla gözlerini başında duran iki adama dikti. Şaşırılmıştı. Çünkü mağarasına, yani evine ilk kez misafir geliyordu. Işığın etkisi ile gözlerini kısarak, gelenleri tanımaya çalıştı. Asık yüzü bir ifade ile seslendi:

"Ne boğulması! Fırat şimdiye kadar buraya çıkmadı ki."

Naci Bilir atıldı:

"Dayı, Fırat'ın önüne dağ devrilmiş. Yakında bu mağara da suyun içinde kalacak. İstersen gel, dışarı çık ve bak. Haydi, çabuk buradan gidelim. Yoksa boğulup, burada kalacağız."

Seydo denilenlere inanmadı. İnsanlar kendisini çok kandırmışlardı. Acaba yine aynı şeyi mi yapıyorlardı? Doğrudu ve ayağa kalktı. Her ikisini elleri ile iki yana itti ve aralarından geçerek mağaradan çıktı. Gözlerine ve kulaklarına inanamadı. Koskoca Fırat artık akıyordu ve uğultusu kesilmişti. Sular yükselmiş, nerede ise mağarasına dolacaktı. Döndü ve mahcup bir yüz ifadesi ile gözlerini onlardan kaçırarak yere baktı. Başını öne sallayarak, kısık bir sesle seslendi:

"Ağalar haklıymışsınız."

Eli ile mağaradaki sopaları ve çürümüş bez parçalarını göstererek, devam etti:

"Madem buraya gelerek, bana iyilik ettiniz, bunlar da sizin olsun. Aranızda paylaşın, ama sakın kavgaya etmeyin."

Seydo'nun ısrarı ile mağaradaki sopaları, yırtık bez parçalarını tepelere taşıdıktan sonra hızla geri dönmeye başladılar. Nerede ise suya gömülmüş köprüden geçip, yokuşu tırmandılar ve kasabaya geldiler.

Seydo artık Kemaliyelilerin kendisine verdikleri bir kulübede kalıyordu. Zaman zaman baraj gölünün kenarına gidip, uzun uzun mağarasının olduğu karşı kıyıya bakıyordu. Bazen de gözlerinden bir iki damla yaş akıyordu. Belki de hiçbir insana nasip olmayacak hatıraları, mağarası ve en yakın dostları olan köpekleri aklına geliyordu. Kim bilir? Niçin ağladığını soranlara hiçbir cevap vermiyordu.

Aradan 35 yıl geçtikten sonra Kemaliye'ye gittim. Kemaliye'yi gezerken çocukluğumun geçtiği Demirciler Sokağı'ndan aşağı, Fırat'a doğru yürüdüm. Artık çocukluğumdaki sihirli dünya kaybolmuştu. Venk Köprüsü'nün yerinde yeller esiyordu. Seydo'nun mağarası belki 50, belki de 100 metre suyun altında

kalmıştı. Geri döndüm ve çarşıya çıktım. Çarşıda Seydo'yu gördüm. Uzamış beyaz sakalı ve kaşları, derinleşmiş yüz çizgileri ve sert bakışları ile uhrevi bir görünüş kazanmıştı. Kıyafeti hemen hemen 35 yıl öncekinin aynısı idi. Yüzüne baktım ve merak ettim. Acaba beni tanıyabilecek miydi? Sordum:

"Seydo Dayı, beni tanıdın mı?"

Durdu ve yüzüme dik dik baktı. Hiç duraklamadan, cevap verdi:

"Evet, tanıdım."

"Söyle öyleyse, kimim ben?"

"Ne olacak, sen de Allah'ın bir kulusun."

Ne diyeceğimi şaşırılmışım. Yardımım olur düşüncesi ve biraz da çocukluğumda ona yaptıklarım nedeni ile duyduğum vicdan azabımı yatıştırmak için cebimden bir miktar para çıkarıp, ona uzatarak:

"Seydo Dayı, buyur al" dedim.

Kaşlarını çatarak cevap verdi:

"Ben para filan istemem. Paran çoksa sen harca."

Yokluk, açlık içinde geçen bunca yıl onun kişiliğinde hiçbir aşınma yapmamıştı. O, 35-40 yıl öncesi kadar onurlu ve mağrurdu. Kemaliye'den ayrılırken Seydo'nun bir fotoğrafını çekmeyi düşündüm. Ancak fotoğraf makinesini bavula koymuş ve otobüse yerleştirmiştim. Tekrar çıkarmaya üşendim. Bu tembelliğim yüzünden hep kendi kendime kızarım. Belki de o fotoğraf şimdiye kadar çektiğim en kıymetli ve ilginç fotoğraf olacaktı.

Kemaliye'den ayrılmandan 3-4 ay sonra Seydo'nun çarşıya gelmemesinden şüphelenenler kulübesine gitmişler. Onu halsiz bir şekilde, ateşli yerde yatarken bulmuşlar. Ateşten ve susuzluktan çatlayan dudaklarını aralayıp, mırıldanmış:

"Efendi, efendi, sanki çöl havası!"

Hemen hastaneye kaldırmışlar ve Seydo yine kimseye minnet etmeden, yük olmadan 1-2 saat içinde ölmüş. Dediklerine göre cenazesine çocuğundan gencine, gencinden yaşlısına bütün kasaba halkı katılmış. Gidenler Kemaliye'de böyle kalabalık bir cenaze görmediklerini söylediler. Kemaliyelilerin beyninde silinmeyecek bir iz bırakan Seydo, kendisine yakışır bir törenle çileli, bir o kadar da onurlu bir yaşam sürdüğü bu Dünya'ya veda etmişti. Nur içinde yat ve hakkını helal et, Sevgili Seydo.

Zaman zaman düşünürüm. Kişiliğini satmadan, her zaman başı dik, onurlu yaşayan Seydo'lar mı, yoksa şu kısacık ömürde ona buna eyvallah edip, yalakalık yapan, çıkarları için çamurların içinde sürünen ve akıllı diye nitelendirilen kişiler mi delidir? İsterseniz bu soruya ben cevap vermeyeyim de siz cevap verin...

KEBAN GÜZELLEMEŚİ

Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU

Fırat'ın koynunda bir mavi boncuk
Karanlık gecede yıldız gibidir.
Bir hayli gün görmüş, değıldir çocuk...
Güzellikte gelinlik kız gibidir.

Vatan kapısının gümüş eşiğı,
Yağız yavruların yeşil beşiğı;
Cevher kaynağı hep delik deşiğı;
Türk'ün bileğinde nabız gibidir.

Dağları granit, yalçın tepesi
Zirveleri gökte yıldız öpesi...
"Birvan" sağda "Nimri" solda küpesi;
Taze çilek, turfanda muz gibidir.

Ağam... Yol düşerse uğra Keban'a
Küçük yer, deyip de atma yabana
Geçmişini öğren, sor da babana:
Sultanlar içinde Yavuz gibidir.

Keban bir kuş, konmuş gümüş bağına
Şans kartalı yuva yapmış dağına
Barajla girecek altın çağına
Ufuklar şimdiden deniz gibidir.

Sesi yamaçlarda yaparken yankı
Anmadan geçmeyiz biz Etibank'ı
O, bugün, Keban'ın kalbidir sanki,
Yemekte tat, ekmekte tuz gibidir.

Hak söyleriz, Tanrı bizden sorsa da:
Büyük bina olmaz küçük arsada
Her ne kadar kıskançlığı varsa da
Ağın'la bacanak-baldız gibidir.

“DALDAKİ HAMSI” VE NASREDDİN HOCA'NIN ŞAİRLİĞİ

Mehmet AYCI

Hocamızın büyüklüğüne sığınalım ve bir kusur işleyelim; affeder, nasıl olsa anlatacağımız da bir latifeden başkası değildir. Efendim, Temel, Dursun'a, ula Tursun, demiş, olmuyor, biz bu Karadeniz uşaklarını İstanbul'da doğdurup büyütelim ve fıkrayı ondan sonra anlatalım. Temel malum kişiye, Dursun, demiş, daldadır, sarıdır, öter; bil bakalım bu nedir? Dursun, kuş, demiş. Bilemedin, demiş Temel, kuş değil. Kahramanımız Karadenizli ya, cevabın kuş olmadığını bile bile serçeden bülbüle, kanaryadan ibibiğe aklına gelen bütün kuşları saymış; bilememiş. Yaprak dese, yaprak ötmez ama, belki rüzgârda öter diye yaprak bile demiş. Neyse, uzatmayalım, alakalı alakasız “dalda” olabilecek her türlü şeyi saymış dökmüş, Temel Nuh diyor peygamber demiyor. Çaresiz yenilgiyi kabul ederek, bilemedim madem, sen söyle bakalım, neymiş cevabı, dediğinde Temel, olanca rahatlığıyla “Hamsi” demez mi? Dursun durur mu artık:

- Temel, demiş, Allah aşkına söyle, hamsinin dalda işi ne?

Temel'den anında cevap:

- Bağlarım onu!

- Peki, sarı mıdır hamsi?

- Boyarım onu?

- Hadi, bağladın, boyadın, inandık da, hamsi öter mi be birader?

Temel olanca pişkinliğiyle ne dese beğenirsiniz?

- O da şaşırtmacası!

Bugün onlarca dergide yüzlerce sayfayı işgal eden “şiir” lerin bu bilmecedan farksız oluşu münasebetiyle, biraz da çağrışımların suyuna giderek anlattığım bu fıkra meselenin göbeğine öyle bir oturuyor ki, kaldırılabilecek aşk olsun. Türk Şiir geleneğinden bihaber yahut geleneği dönüştürmekten aciz, bununla

birlikte Türkçe'nin imkânlarından yararlanmayı külfet sayan onlarca yeni yetme, (genelleme yapmayalım, eskileri de, eskiyenleri de mebzul miktarda aramızda var.) dala bağladığı hamsiyi boyayarak ve onun ötebileceğini vehmederek şiir söylemeye devam ediyor. Ahengi, derinliği, imgeyi, anlamı bir şekilde afakî bir dala bağlayıp boyuyorsunuz ve ortaya çıkan ucubenin bir “ses”i olduğuna kendiniz de inanıyorsunuz. İşi ciddileştirdiğimi biliyorum lakin, mesele Temel-Dursun fıkrasından daha vahim sonuçlar doğurmakta ve “daldaki hamsi”, dala çıkıp bağlanana ve bilin bakalım bu nedir denilene kadar maalesef kuşluğunu da kabul ettirmiş oluyor. Hal böyle olunca da:

*“İlk kazmayı toprağa ben indirdim
bir sincap gibi kaçarken o daldan bu
dala
bugün günlerden nedir bana bir bardak
su verin”*

Benzeri metinler -şiir okuyucumuzun ve şairlerimizin beğenisini sevsinler-, anında şiir oluveriyor.

Şiirlerinden dolayı yukarıdaki hamsinin sahibini, af buyurun, başka şiirlerinden dolayı yukarıdaki dizelerin şairini biz yine de tenzih ederek diyelim ki, niyetimiz daldakinin hamsi olduğunda ısrar değildir. Şayet daldaki kuş olmadığı halde kuşlaşmışsa, Türk Şiirinin de şairlerimizin de vay halindedir. Hadi onlar halinden memnun; sahiden “hamsi” olmayan şiir başını alıp nereye gitsin?! Yahut üstündeki başındaki boyalı ve kokulu/kokmuş, bir de üstüne üstlük dala bağlanmış hamsi kokusunu nasıl temizlesin?

Dilin yüzünü biraz gülümsetelim ve bu bağlamda zikredilecek nefis bir Nasreddin Hoca fıkrasını buracığa alalım ki, gedik de

taş da sende hakkım var diye yakamıza yapışmasın.

Nasreddin Hoca'nın oğlu mutfaktan patlıcanı kapıldığı gibi, eşiyile dostuyla sohbet eden rahmetlinin gözüne uzatıp, baba bak, gözü açılmadık sığırcık yavrusu, deyince, Hoca:

-Dostlar, demiş, vallahi ben öğretmedim, çocuk kendisi buldu!

Eşyaya, evrene ve bunlarla olan ilişkilerimize ad koyma eylemine sanat diyorsak, bundan güzel anlatılamazdı herhalde. Şiir de bu sanatlardan müstağni değildir ve nihayetinde patlıcana koyulacak isim gözü açılmadık sığırcık yavrusu olmasa bile buna benzeyen bir şey olmak durumundadır; kesinlikle dalda öten sarı bir “şey” olmayacaktır. “Şaşırtmaca” diye diye Türk Şiirini tümünden şaşı hale getirenlerin Nasreddin Hoca yanında “Temel-Dursun Estetiği”nin bile gerisinde kaldıkları aşikârdır.

Bu kadar ciddiyet yeter, önce şu başlıktaki [*“daldaki hamsi” ve*] kısmını bir güzel sil-dikten sonra, yazının bu cümleye kadar olan kısmını, ben yazmadım siz okumadınız sayarak Hoca merhumun şairliğine gelelim. Hikâyecî Kâmil Yeşil dostumuz gibi, a, bilmiyorduk Hoca'nın şairliği de mi varmış diyenler için hemencecik söyleyeyim ki, karınca kararınca o Sivrihisarlı bilge de bir miktar şairdir. Hatta, zaman zaman rüyasında şiir söylediği de olmuştur. İşte onlardan bir tanesi:

Rahmetli, bir gece karısını uyandırır.

- Hanım koş, kâğıt kalem getir, rüyamda söylediğim şiiri unutmadan kaydedeyim! Zavallı kadın gözlerini kırıştıra ovuştura diviti, hokkayı, kâğıdı yerinden bulur getirir. Hoca merhum kâğıda yazar, bakalım ne yazar:

*“Yeşil yaprak arasında
Karatavuğun kızıl burnu”*

Biraz sonra ezberden okuyacağım diğer şiirlerine bakarak Hoca'nın rüyasında

söylediği şiir sahiden şiirdir. Dünyayı Güldüren Adam, güldürme eylemini yerine göre manzum olarak da gerçekleştirmiştir. Bazen Fars ve Arap dillerinden kelimelerin Türkçe'si dururken kullanılmasını, bunun bir şeymiş gibi yeniyetmelerce yapılmasını alaya almış, bazen nasihatini ölçülü uyaklı vermiş, bazen de ev sahibinin yahut misafirin manzum isteklerini büyük bir ustalıkla savuşturmayı/karşılamayı bilmiştir.

Rahmetli bir gün bir yerde misafir iken, gelen sofraya bakmış ki, yemeklerin şahı pilavın yerinde yeller esiyor. Besmele çektikten sonra yemeğe başlamadan:

*Ya eyyühezzerde
Pilav derman imiş derde
Onu gördüğün her yerde
Kaşıkla ha kaşıkla ha...*

diyerek pilavın eksikliğini dilince dile getirmek istemiş. Ev sahibi de az değil hani. Aynı vezinde karşılık vermiş:

*Hocam, bu sözlerin haktır
Gözünü sofraya bak dur
Dediğin burada yoktur
Sayıkla ha sayıkla ha...*

Rahmetli artık pazardan mı gelir, odundan mı gelir oracığını bilemem; ne var ki sevgili eşi süsuzluktan yürüyemeyecek duruma düşer. Öyle olduğuna bakmayın hayvancağızın, Akşehir Gölü'nü görür görmez, bir koşma koşar ki ardından yetişene aşk olsun! O hızla kaza olmaz mı, eşek tam göle kaymak üzereyken, kenarda alem yapan birkaç kurbağa vıraklayarak suya atlayınca, hayvan ürker ve geri çekilir. Eşegin nasıl bir kazadan kurtulduğunun bilincinde olan rahmetli, cebindeki bozuklukları, “alın kuzucuklarım, helva paranız olsun” diyerek kurbağaların atladığı yere fırlatmakta kalmaz, “göl kuşları”nın şanına yakışır bir de dörtlük uydurur:

*Aferin göl kuşu
Hoş ettin bu işi
Ürküttün eşeği
Sevindirdin dervişi*

Rahmetli bir gün kendisini önüne gelenin şiir söylediği bir meclisin tam ortasında bulur. Kimi, İranlı bir şairin Farsça bir şiirini yarım yamalak söylemekte, kimi bir halk şairinin dörtlüklerini orasını burasını yamultarak kendisine mal etmektedir. Bazıları da, kerametmiş gibi Türkçe-Farsça karışımı manzumeler yumurtlamaktadır. Neyse, okuyan okuyacağını okuduktan sonra, içlerinde birisi, Hocam, der, senin şiirin yok mu, bir de seni dinlesek... Hoca rahmetlinin şu dörtlüğü söylediği rivayet edilir:

*Reftem be-cayı serviler
Didem dokuz kurt amedend
Birkaçını yatırladım
Birkaçı tarla mirevend*

Şiir ahalinin çok hoşuna gider. Nasreddin Hoca da ısrarlara dayanamamış olacak ki, aynı minval üzere kalıp değiştirerek devam eder:

*Mor menekşe boynun eğmiş uyu est
Kâfir soğan kat kat urba giyer est*

Şaka bir yana, rahmetlinin hayatta olduğu zaman Farisi'nin Türkçe'ye tasallut emek, tecavüz etmek, hatta biraz da küstahlık yaparak tavassut etmek niyetinde olduğu yıllardır. Hele Konya ve çevresinde edebiyatın e'si, şiirin ş'si Farsça'yla başlar olmuştur. Neredeyse bütün cümlelerin sonu "est"le bitmektedir. Hoca bu, fırsatı kaçırır mı? İşte bir dil aşuresi!

*Bahçede değirmenest
Fırıl fırıl dönerest
Sarımsak gelin olmuş
Soğan esvap giyerest!..*

Ahali yukarıdaki şiirlere bayıldı ya,

anladık Hocam derler, Farsça pek güzel söylüyorsun da, mektep medrese görmüşlüğü, hoca kadı olmuşluğun vardır; bir de Arapça söylesen de kulağımızın pası açılmalı! Hoca demek, hüner sahibi demektir, durur mu rahmetli:

*Ve fi's sema-i yıldızat
Güneş doğsa bataruha
Ve fi'l bihar-i balıkat
Olta görse kaçaruha*

Hoca merhum, ilerlemiş yaşına rağmen Allah nazardan esirgesin turp gibidir. Bunun sırrını soranlara ileride darbimesel haline gelecek şu manzum reçeteyi vermekten imtina etmez:

*Ayağını sıcak tut başını serin
Kendine bir iş bul düşünme derin*

Hadi hocalığından olacak, köşe bucak memleket memleket dolaşüyor anladık da, her zaman o misafir olacak değil ya, bir gün de Nasreddin Hoca'ya misafir gelir. Yenilir, içilir, uyku saatine yakın misafir demesin mi:

*Bizim eller bizim eller
Yatar iken üzüm yerler*

Hoca'dır bu, misafirin misafirliğinin nereye kadar olduğunu pekâlâ bilmesi icap eder. Bu da, en azından aynı vezinle karşılık vermeyi gerektirir:

*Bizde böyle adet yoktur
Saklarlar da güzün yerler*

Benim, Nasreddin Hoca kitaplarında, rahmetlinin şairliğine dair rastladığım ipuçları bu kadardır. O ucu düğümleyelim ve diyelim ki, şayet bilmediğimiz ve görmediğimiz bir şiircik varsa gönderiverin de yazıyı tamam edelim. "Daldaki hamsi" mi diyorsunuz; dedik ya canım, unutulmuş gitsin, geldi geçti...

İSMAİL KARAMAN'IN ARDINDAN

Ali YONCA

Sayın İsmail Karaman'ı saygı ile anıyorum. Tanıştığımız yıl 1978 sonu idi. Devlet Planlama Teşkilatı'na girmiştim. O tarihte her yerde olduğu gibi sağ ve sol gruplaşması vardı. Bizler ve onlar. Teşkilata katıldığımızda Cumhuriyet Halk Partisi iktidara gelmişti. Yeni girenler doğal olarak partinin elemanları olarak görülüyordu. Sağcı kabul edilenler veya kendilerini sağcı olarak niteleyenler bizlere biraz mesafeli duruyor, solcu kabul edilen veya kendilerini solcu olarak tanımlayanlar ise yakınlık gösteriyordu. Sayın Karaman'ın kendisini görmemişim, ancak sağcı olduğunu duymuştum.

Bir gün kapı açıldı ve içeriye orta boylu, esmer, mütevazı görünümlü bir şahıs girdi. En dikkat çekici nokta gözleri idi. Gözleri, dudağındaki ölçülü tebessümün ötesinde gülüyordu.

"Ben İsmail Karaman, hoş geldin demeye ve tanışmaya geldim" dedi.

İsmail Bey bir müddet sonra başkanım oldu. Resmi saygının yanı sıra, bireysel saygı icabı gerekmedikçe kendisi ile temastan uzak kalmaya gayret gösterdim. Birçok alanda ayrı dünyaların adamları olduğumuzu düşündüğümü sanıyordum. Bunları daha sonraları şaka yollu takılarak da ifade ettiğini hatırlıyorum. Ben solcu, o sağcı olarak tanınıyorduk. Ben batılı, o doğulu idi. Kendi ifadesi ile o köylü, ben şehirli, o devlet okullarında, ben yabancı dilde eğitim yapan paralı okullarda okumuştuk. Kısaca bende yakınlık duyabileceği hiçbir unsur bulamadığını düşünüyordum.

Odasına çağırdı. "Bey lafını kaldıralım, ceket düğmelerini çöz ve bundan böyle bana ceketsiz gel, lüzumsuz formaliteyi bırak, ben bunlarla değil yaptığın işlerle ilgilenirim, şahsınla değil ama iş konusunda doğruyu bulmak için herkesle kavga ederim, kavgaya hazır ol" dedi.

Bu sözlerinin ne kadar doğru olduğunu zaman içinde gördüm.

Konuları genel bir sistem içinde ele alıyordu. Anayasa ve ilgili yasaların incelenmesi ve her konunun bu çerçevede değerlendirilmesini istiyordu. Bir bilim adamının sözlerini hatırlatır, "Hukuk hava gibidir, varlığının pek farkında olmayız ama yokluğunda yaşayamayız" derdi. Birlikte çalıştığımız veya iş gereği bir araya geldiğimiz kişilere, hiçbir ayırım yapmaksızın ölçülü; Yunus'dan, Hacı Bektaş'ı Veli'den, Mevlana'dan süzülüp gelen Anadolu geleneğinde bulunan tevazu ve günümüzde az rastlanır içten samimiyetle konuşuyordu.

Davranış tarzı, üst makamlara karşı nasılsa, alt makamların en düşük düzeyine de aynı idi. Bu yaklaşım; ülke menfaati, doğruluk, hak ve hukuk unsurlarından birinin göz ardı edildiğinden endişe duyması halinde değişiyor, yine ölçülü olmakla birlikte, kavgaya kararlı bir şahsiyet beliriyordu.

Doğruluğuna inanmadığı bir konuda, kendisini bulunduğu makama getirmiş olduğunu düşündüğüm üst makamlarla fikir ayrılığına düştüğünde, görüşlerini inanç ve inatla savundu. Sonuç olarak görevinden alındı. Üzüntümü belirttiğimde, bir Japon atasözünü hatırlatmıştı. "Sen doğru ol, gölgenin eğri durmasına aldırma."

Bir süre sonra farklı yönetimler tarafından tekrar daire başkanlığına ve daha sonra genel müdürlüğe getirildi. Tavırlarında değişiklik olmamıştı. Yine üst makamlarla fikir ayrılığına düştüğünde görevinden alındı.

"Hukuk esastır" demiş ve yargı yoluna başvurmuştu. Talebi

makam değildi. Hukukun icabının yerine getirilmesini istiyordu. Nitekim kendisine teklif edilen ve üst makam olan müsteşar yardımcılığı görevini reddetmişti.

İnandığı hukuk, savunmasını haklı görerek onu görevine iade etti.

Emekli olduğu gün yanlış anımsamıyorsa pazartesi idi. Akşam geç saatlere kadar çalıştı. Göreve yeni başlamış sanırdınız. Veda etmedi. Alçak gönüllülüğü, kendisi için yapılabilecek veda toplantısına karşı durmasına yol açıyordu. Kısacası kimseyi rahatsız etmek istemiyordu.

Özellikle sosyal konulara büyük bir önem atfederek çalışıyordu. Kalkınmanın sosyal boyutlar olmaksızın gerçekleşmeyeceğinin bilincinde idi. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve

kırsal kalkınma gibi konularda erişebildiğini okuyor, araştırıyor, ulaşabildiği çevresini araştırmaya zorlayarak yönlendiriyor ve birikimlerini aktarmaya çalışıyordu. Bu çabaları onu kaybettiğimiz güne kadar hiç durmadı. Vefatından bir gün önce, yaklaşık üç yıllık emekliliği boyunca her hafta yaptığı mutad ziyaretlerinden birinde beni bulamamış ve masama hemen her defasında olduğu gibi ülke sorunları ile ilgili önemli gördüğü makale ve yazıları bırakmıştı.

Zaman içinde birbirimizi tanıdıkça karşılıklı sevgi ve saygımız arttı. Doğulu batılı değil, bu ülkenin evlatları idik, ortak amacımız ülkemizin gelişmesi ve kalkınması idi. Benim sanıldığı kadar solcu olmadığımı onun da sanıldığı kadar tutucu bir sağ savunucusu olmadığını anlamıştım. Küçüklüğümün onun kadar olmasa bile köyde geçmiş olması, köy hayatına olan ilgim ve bilgin, esasında anlamsız olan köylü kentli ayırımını ortadan kaldırmıştı.

Elazığ ve yöresi hassas noktası idi. Köyüne ve köylülerine büyük bir bağlılık duyardı. Bu yörelerin gelişip kalkınabilmesi için, düşüncelerini yoğunlaştırmaya çalışırdı. Bu çabalar sadece bu bölgelerle sınırlı olmayıp, ülkesel kırsal kalkınmayı amaçlıyordu.

Eğitim farklılığı konusundaki düşünceleri tamamen değişmemişti. Yemekler sırasında tepkisini çekeceğini bildiğim, söz gelimi çatalın ucu ile iterek işaret ettiğim koyu renkli parçaya iğrenmiş gibi baktığım durumlarda rahatsız olur, "kolej bebeliğinden kurtulamadın, iş çıkarma" derdi.

Bütünleştirdiğimiz nokta Atatürk hayranlığı ve düşüncelerine bağlılıktı. Doğal olarak ulusalcı idik. O, Kuvayı Milliye ruhunu en içten taşıyanlardan biri idi.

Ölüm konusunda, "ölüm bizi bulduğunda biz burada yokuz, biz burada olduğumuzda ölüm yok" dediğini hatırlıyorum.

Ruhlar alemine inanırdı. Beni bu konularda eksik gördüğünü şaka yollu ifadelerinden çıkarıyorum.

Ülke meselelerindeki inatçılığı ve kararlılığını, kendi sağlık sorunları konusunda sürdürmesini engelleyemedik. Kalbinin kontrolü için her türlü imkân sağlanmış iken, o doktorlardan ısrarla kaçtı. Kendisinin bu konuda hiçbir yorumunu duymadım ama, bana göre "haktan gelir, hakka gideriz", İlahi düzenleyici bizim için en iyisini yapar, düşüncesini taşıyordu.

Benim değerli bir dost, ağabey; ülkenin ise iyi bir insan, yurtsever, donanımlı, araştırmacı gerçek bir aydınını kaybettiğini düşünüyorum.

İnandığı alemde buluşmak dileğiyle.

HAYDİ AĞIN'A

H. Cüneyt ÖZKUL

1970 yılı başında ilkokul beşinci sınıfta iken Ağın'dan Ankara'ya taşındık. Askere gidene kadar her sene Ağın'a gittim. Ağın'dan ilk uzun ayrılığım ise askere giderken oldu. Daha sonra İzmir'e yerleştim. Sekiz sene Ağın'a gidemedim. Ağın'a gidemediğim zamanlarda, Kırçanlar'da, Galminler'de Ferit Koçer'le yemlik, navrez toplamamız, Uzungil'in bendinde ilk çimme denemeleri... Mahallemizin o zamanki delikanlıları; Mehmet Şahin, Faruk Koçer, Ertuğrul Güleç, Caner Öztürk, Efir-Mehmet Dirlik, Atilla Sakallı, Serhan Polat, Recai Sarıkaya ve diğer arkadaşlarla birlikte evimizin yanında bulunan boş kurnayı, çeşmenin yanındaki boşluğa götürüp, hortumla çeşmeden su alarak havuz ve fiske yapmamız, boşluğun etrafını çitle çevirip, sarmaşıklar dikerek park haline getirmemiz, ocak yaparak çay yapmamız, gözümün önünden hiç gitmedi. Baharın yağmuru ile duyulan toprak ve rengarenk badem çiçeklerinin kokusunu zihnimden hiç silemedim.

Ağın'da Ay bir başka doğuyor. Ay'ın doğuşunu hiç Galacık'tan seyrettiniz mi? Ay'ın doğuşunun fotoğrafını çekmek için Savaş Beydemir ile Galacık'a gittik. Ay önce kıpırmızı, kocaman tepsi gibi çıktı dağın ardından, sonra yükseldi gökyüzüne. Şavkı göle düşmüş, hafif dalgalarla kıpır kıpır oynayan, pırıl pırıl parlayan bir top sanki... Ona eşlik eden Samanyolu, Küçük Ayı, Büyük Ayı ve binlerce yıldız... Yıldızların eşliğindeki Ay'ın bu parlaklığını hiçbir yerde göremediğimi düşünürken, hafif bir klarnet sesi ve Ağın ezgileri ile ortam daha da güzelleşti!...

2001 senesi nisan ayında amcam Sedat Özkul, "Ben Ağın'a çağla yemeye gidiyorum, istersen sen de gel" deyince, sevincimden havalara uçtum ve o sene Ağın'a çağla yemeğe gittim.

Bu sene de üç ay Ağın'da kaldım. 1981 senesinde Galacık'taki ağaç dikiminde ben de vardım. O ağaçların büyüdüğünü görerek, oralarda dolaşırken büyük bir haz duydum. O ağaçlar benden bir parça gibiydi...

Nasrettin Hoca'nın göle maya çalma hikâyesinden esinlenerek ben de Galacık'ta, Hurşit Kuş Ormanı'nda dolaşırken buradaki boş yerlere, akasya ve susuz yetişen çiçeklerin tohumlarından ektim. Tutar mı bilmiyorum?

Ağın'da sonbaharın da başka bir güzelliği var. Yeşilin, mavinin, sarının uyumunu görmek ve onun güzelliğine kapılmamak mümkün mü? Ankara'nın, İzmir'in sonbaharında da hep o güzelliği aradım. Ankara'ya gitme vakti geldi. Bir türlü gidesim gelmiyor. Bu beyaz toprağın sanki tılsımı var. Sade beni değil; hangi devirde, hangi mevkide, dünyanın neresinde olursanız olun sizi de çeken bir tılsım!...

Örneğin, kış geldiğinde gurbetteki çocuklarının yanına giden nenelerimizin, dedelerimizin baharın gelmesini dört gözle beklemeleri ve bir an önce Ağın'a

dönme istekleri de bundan değil mi?

Tedavi için büyük şehirlere giden ve oralarda bir avuç ilaç içerek ayakta durduklarını söyleyen büyüklerimiz döndüklerinde başka yörelerin havasının-suyunun iyi gelmediğini, Ağın'da ise günlerce bir tek ilaç bile almadan, rahatsızlık duymadıklarını söylemeleri!...

Ağın birçoğumuz için bir tutkudur, bir sevdadır... Yıllar önce yapılan hatalar, umursamazlıklar çoğumuzun Ağın'la bağlantısını kesmiş, azaltmıştır. Bundan dolayı bazı hemşehrilerimizin zorunlu olarak Ağın'la bağlantısı kalmamıştır. Ağın gözlerinde tuttuğu halde elden bir şey gelmemekte, çeşitli çözüm yolları aramaktadırlar. Bazı hemşehrilerimiz ise yılmadan, usanmadan Ağın özlemini giderebilmek için uğraşlarını sürdürmektedirler.

Örneğin Altan abinin (İlter) dede evini, davlumbazı, kör penceresi, dolapları ile aslını bozmadan onarması, bizim eski evimizi anımsattı. Mehmet Çelik, Mete Özan, Soner Bilgin, Faruk Doğan ve adını sayamayacağım kadar hemşehrimizin de Ağın'da başını sokacağı bir yer yaptırması, gerçekten sevindirici ve düşündürücü bir olay... Zafer abinin (Gençaydın) Çeşme'de yazlığı olmasına rağmen, Enerle'de ev yaparak tatilinin büyük bir bölümünü Ağın'da geçirmesi neden?

Dergimizi okuduğumuzda, birçok hemşehrimizin Ağın özlemi içinde, Ağın anılarıyla dolu yazıları;

Seneler önce Kuşadası Davutlar beldesinde yazlık edinen Selami abimiz (Taşbaşı), "Ağın Dergisi yaşarsa, her ay Ağın'a gitmiş gibi Ağın havasını teneffüs etmiş olacağız. Vereceğimiz paraya değmez mi?" dedikten sonra, "Şu an 14-15 hane Ağınlı Kuşadası'ndayız. Yaz aylarında uzun süre beraberiz. İyi günümüzü, kötü günümüzü birlikte yaşıyoruz. Birbirimizden güç alarak yaşıyoruz. Zaman zaman yemekli toplantılarımız oluyor. Ağın'ı, Ağınlıları konuşuyoruz. Moda deyimini ile nostalji yaşıyoruz."

Adnan abi (Binyazar), "İspanya, Avusturya, İsviçre... Yeryüzünün neresinde olursam olayım, Ağın'ın tepelerde ak, düzlüklerde yeşille bezenmiş toprağı hiçbir zaman gözümün önünden gitmedi. Nereye gittimse, oraların tepelerinde o aklı, düzlüklerinde o yeşili aradım durdum."

Apuşmalı öğretmen Hüseyin Öztürk'ün kızı Sevgi Öztürk (Soylu), Avustralya Sidney'den selam göndererek, "Ne güzeldi Ağın'da doğmak... Ne güzeldi Ağın'da yaşayıp, büyümek... Ne güzeldi malez yapmak, sucuk yapmak, pestil yapmak... Malezi dut yaprağıyla içmek" diyerek özlemlerini dile getiriyorlar.

Haydi hep beraber Ağın'a gidelim. Bu özlemlerimizi 2-3 senede bir de olsa Ağın'a giderek, Ağın'da yaşayarak giderelim.

AĞINLILAR VE AĞIN ÜZERİNE

Mehmet SELÇUK

Ağın ilçesi dışında, yurdumuzun çeşitli il ve ilçelerinde, yurtdışında yaşayan Ağınlı dostlarımıza ve Ağınlıyım diyenlere seslenmek istiyorum. Geçenlerde İstanbul - Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin İstanbul Akgün Otel'de yaklaşık 80-90 kişi ile gerçekleştirdiği toplantının bitiminde Ramazan ayı münasebetiyle iftar yemeği verildi. Toplantıyı düzenleyen Dernek Başkanımıza özellikle teşekkür ediyorum.

Bir sempozyum şeklinde gerçekleşen toplantıda konuşmacıların çok yapıcı özeleştireli toplantıyı daha da heyecanlandırmıştır.

Bugüne kadar Ağınlıların dilinden düşmeyen bir cümle var. Bu cümle her zaman dillendiriliyor. Ağın'ın eğitim ve kültür düzeyinin çok yüksek olduğu, çok değerli bürokratların yetiştiğidir. Tamam bu doğru, fakat biz bu mirası yiye yiye bitiremedik. Eğitim ve kültür düzeyimizin yüksek olması, yüksek insanların yetişmesi gurur kaynağımız olabilir. Bir gerçeğin altını çizmek istiyorum. Bugüne kadar Ağın için ne gibi olumlu işler yapılmıştır? Ne gibi radikal kararlar alınmıştır, ona bakalım. Kendimin de aynı kategorinin içinde olduğunu söyleyebilirim. Ağın'da yaşamadığımız için dışarıdan konuşmak, eleştiri yapmak kolay, bekâra hanım boşamaya benziyor. İcraatın içinde olmak gerekli... Ankara Derneği'nin çıkardığı, zaman zaman benim de içinde düşüncelerimin yayımlandığı

“Ağın Düşün ve Sanat Dergisi”nde okumuştum. Yazının başlığı “Kuşadası’ndaki Ağınlılar.” Kuşadası’nda mülk edinerek, yaz mevsiminde Ağın hasretinin Kuşadası ilçesinde giderildiği anlatılmaktadır. Gerçekten hasret giderme yerinin Ağın olması gerekmez mi?

Ağustos 2005'te on gün Ağın'da idim. Kendi kendimi suçladım. Ağın elden gidiyor... Tabir yerinde ise her yer “ver veran” olmuş, tamamen yaşlı nüfus, bir de dışarıdan Ağın'a gelip yerleşen yurttaşlar... Bugün eczanesi kapandığı için çevre il ve ilçelerden ilaçlarını temin etmeye çalışan yaşlı ve çaresizler, üç yıldan bu yana yapılamayan köprü gibi çok önemli meseleler... Hani nerede o yetişmiş yüksek insanlar, yüksek bürokratlar sizlere, bizlere çok büyük görevler düşmektedir.

Gün birlik ve beraberlik günüdür. Bugün Ağın PTT Müdürlüğü, şefliğe dönüştürülmüştür. Otuz beş yıl önce var olan Ağın Askerlik Şubesi, Keban ilçesine taşınmıştır. Her konuda olduğu gibi bu PTT konusu da oldu bittiye getirilmiştir. Yarın ne olacağı belli değildir. Adalet Bakanlığı da adliyeleri birleştiriyor. Bir bakarsanız adliye de Ağın'dan gider hiç belli olmaz. Sonuçta ne olur, idari açıdan köy konumuna gelerek bir başka ilçeye bağlanabiliriz. Sesimizi yükseltme zamanı gelip geçmektedir. Proje üretip hayata geçirip, birlik ve beraberlik içinde olalım. Vakit geçmeden Ağın için ne gerekirse yapalım.

Değerli okurlarımız,

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin 2006 yılı abone başışı 25 YTL'dir.

Değerli okurlarımızın abone başışlarını (2005 yılı abone başışlarını hâlâ göndermemiş olanların, yeni yıl abone başışlarına da dahil ederek), Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin 101843 no.lu Posta Çeki hesabına yatırmalarını önemle rica ederiz.

KALP ve DAMAR HASTALIKLARINDA KÖK HÜCRE TEDAVİLERİ

Prof. Dr. Neyyir Tuncay EREN *

Son zamanlarda yediden yetmişe hepimizin diline yer etti “Kök Hücre.” Basında sık sık kök hücre tedavileri ile düzeldikleri söylenen hastaların haberleri var. Bu haberler çıkmaya başladıktan sonra, ızdıraplı hastalardan almaya başladığım telefon ve mektuplar, beni uzun zamandır üzerinde araştırma yaptığımız bu konuda aydınlatıcı olacağını umduğum bazı bilgilerin kamuoyuna yansıtılmasını zorunlu hale getirdi. Bu nedenle, bu bilgileri **Ağın Düşün ve Sanat Dergisi** sayesinde aktarmak istedim.

Vücudumuzda bulunan bütün organların çalışabilmesi ve canlılıklarını sürdürebilmeleri için mutlaka kana gereksinimleri vardır. Organlarımız yaygın bir damar ağı ile tamamen sarılmıştır. Birçok mekanizma sayesinde organlara giden kan akımı, gereksinimlerine göre son derece adaletli bir şekilde ayarlanır. Damar sisteminde gelişen tıkaçıcı hastalıklar organlara giden kan miktarını azaltarak organ fonksiyonlarında bozukluklara neden olabilirler. Damarlarda oluşan darlıkların pıhtıyla tıkanmaları, buradan beslenen organ bölümünde önemli hasarlara neden olur. Damar hastalıkları, Türklerde ve Asya toplumlarında batı ülkelerindekilere oranla daha fazla görülürler. Bunda genetik özellikler ciddi oranda rol oynamakla birlikte toplumumuzdaki yoğun sigara içimi, beslenme özelliklerimiz de etkili olmaktadır.

Ülkemizde de Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde Batı Anadolu’dan çok daha sık rastlanmaktadır. Şeker hastalığının varlığı ve kan şekerinin kontrolsüz bir şekilde yüksek seyretmesi, tansiyon yüksekliği, hareketsiz yaşam ve kan yağlarının yüksek olması da tıkaçıcı damar hastalıklarının sık görülmesinde önemli rol oynamaktadır. Kalp, beyin, bağırsaklar, böbrekler, kol ve bacaklar bu tarzda tıkaçıcı damar hastalıklarının sıkırlıkla etkilendiği organ ya da sistemlerin başında gelirler. Son yirmi yılda tıptaki inanılmaz gelişmeler ve çalışmalar birçok hastalığın ilaçlarla veya ameliyat ya da daha değişik yöntemlerle tedavisini hayal olmaktan çıkarmıştır. Damarların balonla genişletilmesi, baypas ameliyatları, damarlardaki tıkanıklıkların açılmasını sağlayan çeşitli yöntemler bunlar arasında sayılabilir. Bütün bu ilerlemelere rağmen bazı durumlar, söz ettiğimiz yöntemlerin uygulanmasında hastanın tedaviden yararlanmasını önemli oranda azaltabilir.

Kalp açısından olaya baktığımızda ise, Amerika’da hâlâ en yüksek oranda ölüm ve çalışmamazlık sebebi olan koroner damar hastalıklarının ülkemizde de gittikçe artan sıklıkta ortaya çıktığını görmekteyiz. Hastalığın ortaya çıkma yaşı gittikçe küçülmemekte ve daha genç hastalar karşımıza gelmektedir. Kalpteki koroner damarlardan birisinin veya dallarının ani olarak tıkanması sonucunda kalp krizi ortaya çıkar. Kalp krizi (tıbbi deyişi ile miyokard infarktüsü) kalp adalesinin bir bölümünün çoğunlukla kalıcı olarak canlılığını yitirmesidir. Kalp adalesindeki hasarın genişliğine bağlı olarak kalp fonksiyonlarında ve ritminde bazı değişiklikler oluşabilir. Bu durumda sadece damarın tıkanması nedeniyle kesilen kan akımının tekrar sağlanması (baypas ameliyatı, balonla darlığın açılması vb.) soruna yeterince çözüm olmayabilir. Çünkü artık canlılığını yitirmiş bir doku vardır ve buraya tekrar kan gelmesi bazı istisnai durumlar dışında herhangi bir değişiklik

oluşturmayacaktır. Yukarıda da belirtildiği gibi kalıcı hasar görmüş kalp dokusu, kalbin vücuda kan pompalamada önemli görev üstlenen bölgelerinde ve geniş bir alanı kaplıyorsa, kalp kan pompalamada güçlük çekmeye başlar ve kalp yetmezliği ortaya çıkar. Bazen bu bölgenin duvarı incelenerek, kalp her kasıldığında bu kasılma olayına katılmadığı gibi, dışa doğru bir hareketle, vücuda gönderilmesi gereken kanın bir kısmını çalarak kalbe yük olmaya başlayan ve kalp yetmezliğini arttıran bir kese halini alır. Hatta bu kesede oluşan pıhtılar tehlikelere sebep olabilir. Biz bu duruma tıp dilinde “Ventrikül Anevrizması” diyoruz. Uygun olan hastalarda bu bölgeleri ameliyatla çıkararak kalbe tekrar şekil veriyoruz.

Ülkemizde oldukça yaygın görülen bir başka hastalık ise Buerger’dir. Çoğunlukla sigaranın ana etken olduğu bu hastalıkta, özellikle ayaktaki atardamarlar yaygın olarak tıkanmaya başlarlar. Hastaların önemli bir kısmı genellikle hastalık tablosu yerleşmeye başladıktan sonra da sigara içmeye devam ettiklerinden oldukça sıkıntılı tablolar ortaya çıkar. Damarlardaki daralma ve tıkanmalar genellikle uç kısımlardan merkeze doğru geliştiği için cerrahi tedavi seçeneklerinden yararlanabilen hasta oranı fazla değildir. Yeterli miktarda kan alamayan ayaklarda ortaya çıkan ağrılar, yürüme mesafesini gittikçe azaltmaya başlar. İleri safhalarda hastaların ayaklarında istirahat sırasında bile devam eden ve ağrı kesicilere iyi yanıt vermeyen çok ciddi ağrılar gelişir. Bu hastaların ilerleyen zamanlarda ayaklarında ortaya çıkan yaralar iyileşmez ve ancak ayak, kan akımı çok kötü olmayan bir yerinden kesilerek belli bir sükûnet sağlanır.

Son yıllarda gerek bilim dünyasının yaptığı çalışmalar sonucu gerekse bizim elde ettiğimiz verilerle kalp hastalıklarının ve ayak damarlarındaki tıkanıklıkların tedavisinde kök hücrelerden yararlanmaya başladık.

Kök Hücre nedir ve neden hastalık tedavisinde kullanılır?

Kök Hücreler insan vücudunda bulunan 200’den fazla çeşitteki hücreye değişebilme yeteneği olan ve uzun süre çoğalabilen ilkel hücrelerdir. Çalışmalar göstermiştir ki kök hücreler uygun ortam ve koşullar sağlandığında istenilen hücrelere dönüşebilmektedir. Aslında bilim adamları yaklaşık 25 yıl önce fare embriyosundan kök hücrelerin nasıl elde edilip çoğaltılabileceğini keşfetmişlerdir. İnsan embriyosundan kök hücrelerin elde edilmesi ve laboratuvar ortamında çoğaltılmasına 1998 yılında başlanmıştır. Bunlara “İnsan Embriyonik Kök Hücreleri” denilmektedir. Üç beş günlük insan embriyosunda (tıpta buna “Blastosis” denilmektedir) yaklaşık 30 hücreden oluşan küçük bir grup, vücudumuzdaki bütün organları oluşturacak yüzlerce çeşit hücrenin üretimini yaparlar. Kemik iliği, adale, beyin gibi bazı erişkin dokularda sınırlı miktarda bulunan kök hücreleri “Erişkin Kök Hücreleri”, bu dokulardaki eskime, aşınma, hasarlanma ve hastalık durumlarında onarımlar için gerekli yeni hücre üretimini kısmen de olsa sağlayabilmektedir. Bu tıbbi bilgiler, bilim adamlarının parkinson, şeker ve kalp hastalıkları gibi birçok patolojinin tedavisinde bu hücrelerin kullanılabileceği konusunda hipotezler ortaya koymasını sağlamıştır. Vücudumuzdaki birçok organdaki bu tür genç ve ilkel hücreler

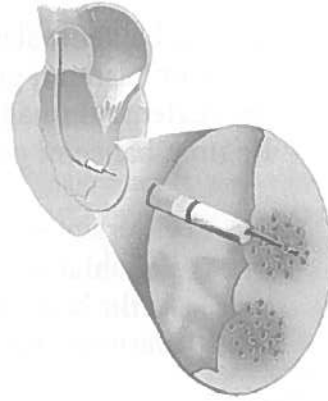
sayesinde kendisini onarabilme yetisi ne yazık ki kalpte yok denecek kadar azdır. Bu modellerden örnek alarak, kalpte bulunmayan bu genç hücreleri dışarıdan kalbe yerleştirmek suretiyle hasar gören kalp adalesinin onarımı ve yeni damar ağlarının oluşturulabilmesi düşünceleri ortaya atılmıştır.

Bu düşüncelerden yola çıkarak, gittikçe artan bir merak konusu olan 'Kök Hücre'lerle ilgili çalışmalara biz birkaç yıl önce Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde oldukça geniş bir ekiple başladık. Kalp ve Damar Cerrahisi, Kardiyoloji, Hematoloji, Nükleer Tıp ve Patoloji gibi birçok bölümden araştırmaya değerli katkıları olan bilim adamları ile birkaç proje halinde çalışmalar başladı. Dünyadaki gelişmeler yakından ve dikkatle incelendi. Bizim araştırmadaki plan, yöntem ve hedeflerimiz belirlendi. Üniversitemiz araştırma fonundan bütün malum ekonomik zorluklara rağmen oldukça geniş bir kaynak sağlandı. Araştırmalar ve deneysel çalışmalar sonucunda, yaklaşık iki yıl önce dünyada bu konuda bizimle beraber hareket eden bazı ileri merkezlerle paralel olarak, insanlara bu tedaviyi uygulamaya başladık. Uygulamalarda iki grup hasta kabul ettik. Birinci grup kalp hastaları, diğeri ise ayak damarları tıkanmış, başka bir tedavi şansı olmayan Buerger hastalarıydı. Yapılan işlemlerde kullanılan kök hücreler hastaların kendi kemik iliklerinden elde edilmektedir. Alınan kemik iliği Fakültemizin çok gelişmiş Hematoloji laboratuvarlarında bu konuda çok deneyimli bilim adamları tarafından hazırlanmaktadır. Biz de elde edilen bu hücreleri belirli bir haritalama ve formülizasyon doğrultusunda kalpde ve ayak damarlarında ekmekteyiz.

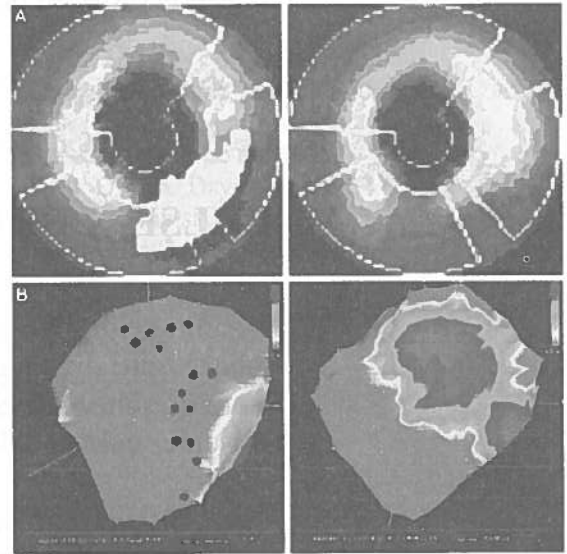
Alınan erken sonuçların oldukça umut verici olduğunu söylemek olanaklı. Ancak bu tedavi yönteminin sınırlarının belirlenmesi, kesin yöntemlerin ortaya çıkması, tam olarak hasta seçim kriterlerinin belirlenmesi ve tek başına bir tedavi yöntemi olarak kullanılması için uzun zamana ve sabıra gereksinim vardır. Örneğin son zamanlarda Brezilya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışma, FDA'dan tedavi onayı almıştır. Bu tedavi yönteminin bilimsel tatmin edici sonuçları bilimsel ortamlarda sunulup, tartışılıp, ispatlanmadan medya veya başka ortamlarda reklam için kullanılmasının topluma yanlış mesajlar verebileceği kanısındayım.

Yukarıda da anlatıldığı gibi kalbinde yaygın hasar oluşmuş kişilerde tedavi seçenekleri azalmakta ve riskler ise artmaktadır. Yine de kalp nakli dahil olmak üzere, kalp üzerinde yapılabilen yeniden şekillendirme operasyonları, biventriküler pace uygulamaları, mitral kapak onarımları gibi cerrahi seçenekleri vardır. Yeni kullanıma giren ve girmeye hazırlanan birçok ilaç tedavisi seçenekleri ile de yüz güldürücü sonuçlar almak mümkündür. Ayak damarlarının tıkanmasından muzdarip kişilerin veya kalbi ile ilgili tedavisi güç sorunları olan hastaların, bu konular üzerinde çalışan merkez ve uzmanlara başvurarak hangi tedavi yöntemlerinin kendileri için daha iyi olacağını, bu yöntemlerin avantaj ve dezavantajlarının ne olacağını, yetkili ağızlardan öğrenmelidirler. Örneğin ayak damarlarındaki tıkanıklıklarla ilgili tedaviye gelen birçok hasta, şu anda ameliyat dahi edilmeksizin konservatif tedavi yöntemleri ile izlenebilmektedir. Diğer taraftan ileri dönem olup ameliyat şansı kalmadığı düşünülen bazı hastalar ise ameliyat edilerek daha iyi duruma getirilebilmektedir. Hatta son yıllarda üzerinde yine bilim adamlarının yoğun çalıştıkları immunomodulasyon tedavileri ile yine kronik kalp hastalıklarının yanı sıra damar hastalıklarının tedavilerinde önemli mesafeler katedilmiştir. Bir başka yazıda bununla ilgili detaylı bilgi vermekten mutlu olacağım. Yine de pembe tablolar çizmek

doğru değildir. Gerek kalpte gerek diğer damar sistemlerinde olsun söz ettiğimiz hastalar yüksek riske sahiptir. Tedavilerden her zaman başarılı sonuçlar almak mümkün değildir.

Şekil 1: Kalbe hücrelerin damar yoluyla ulaşarak verilmesi gösterilmekte.

Şekil 2: A. Kalbin arka, alt duvarında beyazla gösterilen iyi kan alamayan canlı bölgelerle siyahla gösterilen kalıcı hasar alanının iki ay sonra yapılan incelemede, kan alamayan canlı bölgenin tamamen düzeldiği, kalıcı hasarlı alanın büyük oranda kaybolduğu gözlenmektedir.

B. Aynı hastanın kök hücre enjeksiyonu sırasında siyah ile gösterilen 15 adet enjeksiyon alanının 4 ay sonra yapılan kontrolünde hareketlerin ve kasılmaların başladığını göstermektedir.

* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Kalp ve Damar Cerrahisi Anabilim Dalı

YEŞİL AĞIN'IM

Behlül ÖZDEM

Dağlar, bağlar sesleniyorum sana
Aylardır hasretim göremez miyim?
Bu gözler açılır bağım bahçemde
Bağımı, bahçemi gezemez miyim?

Girerken solun Osman tepesi,
Fellahlar suyundan içemez miyim?
Açılır bağında nar taneleri,
Narından bir tane yiyemez miyim?

Sağ tarafında üç dutların var,
Dutlarından biraz da ben yiyemez miyim?
Açtım kolumu girdim bağına
Bağrında biraz da ben duramaz mıyım?

GÜLŞENLER ÇOKTAN SOLDU

Dr. Galip UZUNCA

Hazanın geldi diye gönül nedir hicranın
Baharın gitti diye mevsimlere hüsrânın
Senin de sönecekti elbet o gülistanın
Gülşenler çoktan soldu hâlâ çiçek ararsın.

Bulamazsın sen gayri öyle mor sümbülleri
Serab olan rengârenk goncalarla gülleri
Dallarında şakıyan sevdalı bülbülleri
Gülşenler çoktan soldu hâlâ çiçek ararsın.

Beyhude arama ne gülü ne de sümbülü
Şükret şayet bulursun solgun bir yaban gülü
Üzülme yalnızlığa mahkûmsan hazan günü
Gülşenler çoktan soldu hâlâ çiçek ararsın.

Ben Gider Gelirim ki

Rahmetli İbik Dayı, Arapgir'e bir iş için gidecekken, kahvede arkadaşlarından biriyle helallaşınca, bu kısa ayrılık için n'oluyor diyenlere, "Ben gider gelirim ki bu adam ölmüş, ben onu göremem; yahut gelirim ki bu adamın gözü kör olmuş, o beni göremez; iyisi mi helallaşalım!" diyor.

Tarla Vakti Misafir mi Olur?

Hörenekli Bahattin Murat, köy yakınında tarla dörerken evden, "Konuk geldi, gel" diye çağırılınca, konuğun da duyacağı sesle, "Tarla vakti misafir mi olur, söyleyin geri gitsin!" diyor.

Evatgilin Tütün, Sen de İç Ben de

Ermenilerin sürülmesinden önce, Guzgeçe Mahallesi'nde Evatgil diye bir aile varmış. Hattımgilin, Ceritgilin, Kadıyorangilin gençler de yeni sigaraya başlamışlar. Bu gençlerden birisi, her gün bol tütün getirip arkadaşları ile içerlermiş. Tütünün nereden alındığını soran birine, tütün getiren arkadaşı, "Evatgilin tütün, sen de iç ben de" deyip olayı anlatıyor: Meğer Evatgilin kilere girecek bir yer bulan delikanlı, tütün kúpünden her gün biraz aşırırmış.

Fato da Pak, Ben de Pak!

Çok soğuk bir kış günü, evinde yıkanacak yeri olmayan bir hemşehrimiz, gusül abdesti almak için Fırat kıyısına gidiyor. Kıyıları buz tutmuş olan ırmağın uygun bir yerine gelip soyunan hemşehrimiz, abdestini alıp başından ve omuzlarından atacağı suyu avuçlayıp, hiç gövdesine değdirmeden arkaya atıyor ve eşini de kurtarmak için, "Fato da pak, ben de pak!" diyerek giyiniyor.

Kürde Çir Satmak

Osman Ağa rahmetli, çir almak isteyen kirveyi, "Bir tanıdık kadında var, gel seni götüreyim" diye kendi evine götürüyor. Kendi karısını yabancı biriymiş gibi tanıtıp, alıcıyla satıcının aracıları gibi davranıyor. Kirve fiyatta anlaşılmayınca vazgeçip evden çıkıyor. Osman Ağa da birlikte çıkınca, dışarıda kirvemiz kadına sövmeye başlıyor. Osman Ağa, kendi karısı için bu sövgüye ancak, "Almıyorsun almıyorsun, elin karısına niye sövüyorsun?" diyebiliyor.

Yiğitlerse İçeri Girsinler

Yıllar önce Hazakpur'da bir evde yangın çıkıyor. Herkes yangını söndürmek için canla başla çalışmaktayken, köyün imamı gelip küçük bir kâğıda bir şeyler karalayıp yangın ateşinin içine atıyor. Neden böyle yaptığını soranlara da, "Yazdığım duayla melekler gelip yangının çevresinde dolaşır ve yangının

yayılmasını önlerler" diyor. Orada bulunan Şakir Oğuz, hocanın bu sözüne karşılık, "Çevrede biz de dolaşıyoruz, yiğitlerse içeri girsinler daha!" diyor.

Gelen Ay, Giden Ay, Üstümüzde Duran Ay

Karnındaki çocuğuyla kocaya varan bir kadın evliliğinin üçüncü ayında doğum yapınca, kocası, "Bu nasıl iş?" diye karısından şüphesini belirtmiş. Kadın kocasına hesap vermek üzere karşısına gelip, "Herif, biz evleneli, gelen ay, giden ay, üstümüzde duran ay, etti mi üç ay?" deyince, kocası da onaylıyor. Kadın anlatımını sürdürerek, "Üç ay oldu sen beni alalı, tamam mı deyince, "Tamam" yanıtını alıyor. "Üç ay da ben seni alalı, etti mi altı ay?" diye sorunca, "Doğru" yanıtıyla sonucu vararak, "Haydi, topla bakalım kaç ay oldu" deyince, kocası bir toplama yapıp, "Üç üç daha altı, üç daha dokuz ay; tamam karıcığım" deyip konuyu kapatıyor.

Ben Onlardan Çok Gördüm

Barajdan önce, bahar mevsiminde Fırat'tan Kozluk Çayı'na çıkan balıklardan şabut denilen türünün avı yapıldı. Böyle bir mevsimde, rahmetli Kalaycı Osman Dayı, kardeşi saf yapılı rahmetli İbrahim'i de alıp şabut avına çıkıyorlar. Osman Dayı, tor elinde Fırat'la çayın birleştiği yerde su kıyısından giderken, İbrahim'i de yüksek kıyı yerlerinden gözcü yapıp, çaya yukarı gidiyorlar. Balık görünce kendisine haber vermesi için yukarıdan bakarak giden İbrahim, ağabeyine bir şey söylemiyor ve Bahadin önlerine dek çıkıyorlar. Bir yerde Osman Dayı bir çalkantiya toru atıp, büyükçe bir şabut tutunca, gözcülük yapan İbrahim yukarıdan seslenerek, "Ben ondan çok gördüm de söylemedim" diyor.

Herif

Eskiden Ağın'da sinor hargının su nöbeti büyük bir sorundu. Bu dönemde rahmetli Koçan İmamı Amca bağa su bağlamış, rahmetli Aşçıbaşigilin Çeje de suyu kesmiş. İmam Amca bizim eve yakın, Çeje'nin gavarının başına gelip suyu kesince, Çeje de oraya geldi. İmam Amca yanına toplananlara olayı anlatmak için, "Ejdadımdan intikal eden mülkiyeti ciddiyetimi, bir gayrı hakkın hast-u kast ediyor, böylesi herifler" deyince, Çeje bunca sözün içinden yalnız "herif" sözcüğünü anlamıştı. Hemen yanıtı vererek, "Ulan, herif sensin" diye bağırıldı.

AĞIN KAYMAKAMLIĞI'NA MUSTAFA KILIÇ ATANDI

Mustafa Kılıç; 1976 yılında Yozgat-Kadışehir ilçesinde doğdu. İlk ve ortaöğretimini Kadışehir'de tamamladı. 2000 yılında Gazi Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümünü bitirdikten sonra, 2000 yılında kaymakamlık mesleğine başladı.

Tokat-Pazar ve Samsun-Kavaklı ilçelerinde kaymakam vekilliği görevlerini yürüten Kılıç, İngiltere Exeter Üniversitesi-

tesinde yabancı dil eğitimini tamamladı. 2004 yılı Mart ayında Ordu'nun Korgan ilçesi kaymakamlığı'na atandı.

29.09.2005 tarih ve 2005/488 sayılı müşterek kararname ile Ağın Kaymakamlığı'na atanan Mustafa Kılıç, evli ve bir çocuk babasıdır.

Kaymakamımız Mustafa Kılıç'a yeni görevinde başarılar dileriz.

HABERLER

* Yoğun kar yağışı nedeniyle, Ağın ve yöresi 2006 yılına bembeyaz bir görüntü altında girdi.

* Ağın Halk Eğitim Merkezi, gençlerimize meslek kazandırarak, onlara iş sahası açabileceği kurslar düzenlemektedir. Halk Eğitim Merkez Müdürü Necat Özpek'ten alınan bilgiye göre; günümüze kadar arıcılık, teknik sulama, bilgisayar, halk oyunları, klarnet, avcılık eğitimi, dikiş-nakış ve trikotaj kursları düzenlenmiştir. 2004-2005 öğretim yılında ana sınıfı açılmıştır.

5 Aralık 2005 tarihinde 80 saat süreli kuaför kursu açılmış olup, 18 kursiyeri bulunmaktadır. Bu kurs, eğitimin yanında halka da hizmet vermektedir.

Bu tür kursların halkın desteği ile gelişerek daha iyi hizmet vereceğini belirten Özpek, maddi yardımda bulunan Mehmet Yazıcı, Alaaddin Yazıcı, Mustafa Kaya, Hamdi Aydınlar, Ömer Duman, H. Sinan Yandımata, Vedat Özpek, Süleyman Korkmaz, Faruk Doğan, Ağın Seyahat ve Ağın Birliğe teşekkür etmektedir.

* Değerli hemşehrimiz ve dergimiz yazarlarından Şerif Aydemir'in anı ve öykülerinden oluşan "Ruhuma Saplanan Şehir" adlı kitabı, Ağın Haber Gazetesi yayını olarak çıktı.

Tüm okurlarımıza salık verimiz.

* Ağın Müderris Hüseyin Efendi Mahallesi'nden Ülker-Ahmet Kabasakal'ın oğulları, Osmangazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Kimya Mühendisliği Bölümü doçentlerinden Sermet Kabasakal, 21 Aralık 2005 tarihinde profesör unvanını almaya hak kazanmıştır.

Kabasakal ailesini kutlar, Prof. Dr. Sermet Kabasakal'a yeni görevinde başarılar dileriz.

* Ağın-Venk (Salkımlı) Köyü'nden değerli hemşehrilerimiz rahmetli Ayşe-Lütfü Güler'in oğlu Dr.

Osman Güler, Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne, Genel Müdür unvanı ile atanmıştır.

Hemşehrimizi kutlar, yeni görevinde başarılar dileriz.

* Keban'ın Denizli Köyü'nden rahmetli Gülsüm-rahmetli Süleyman Karaman'ın oğulları, Ferda Karaman'ın eşi, Umut Karaman Çelikel ile Omay Karaman'ın sevgili babaları, Ağın aşığı, Ağınlı dostu, dergimiz yazarlarından İsmail Karaman, 26 Kasım 2005 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiş ve 28 Kasım 2005 tarihinde Denizli Köyü'nde toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, tüm sevenlerine başsağlığı dileriz.

* Ağın Tataragaşı Mahallesi'nden Sevim Demirtaş'ın eşi, Atilla ve Nurettin Demirtaş'ın sevgili babaları, Elazığ'ın ve eski Kapalı Çarşı'nın renkli simalarından Ramazan Demirtaş, 10 Aralık 2005 tarihinde yaşamını yitirmiş ve ertesi gün toprağa verilmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm sevenlerine başsağlığı dileriz.

* Ağın Şenpınar Mahallesi'nden rahmetli Saliha-rahmetli İbrahim Taşbaşı'nın oğulları, Selami Taşbaşı'nın abisi, Muazzez Kortikoğlu'nun değerli eşi, Lütfü ile Mehmet Kortikoğlu'nun sevgili babaları Selim Kortikoğlu, 31 Aralık 2005 tarihinde İstanbul'da yaşamını yitirmiş ve Ümraniye Hekimbaşı Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Merhuma tanrıdan rahmet, tüm sevenlerine başsağlığı dileriz.

* Malatya'dan arayan Erol Korkmaz, dergimizin geçen sayısının 10. sayfasında yayımlanan fotoğrafın kendi düğününe ait olduğunu bildirmiştir. Düzeltiriz.

DOĞUMLAR

MAHALLE VEYA KÖYÜ	ÇOCUĞUN ADI SOYADI	BABA ADI	DOĞUM YERİ	DOĞUM TARİHİ
Akpınar Mahallesi	Duru GÜZEL	Andaç	Yenimahalle	10.09.2005
Saraycık Köyü	Arda MURAT	İbrahim	Avcılar	20.09.2005
Modanlı Köyü	Şeyma ERBİL	Mehmet Uğur	Küçükçekmece	04.10.2005
Öğrendik Köyü	Gizem Nur AVCI	Sinan	Uşak	13.10.2005
Aşağıyabanlı Köyü	Ahmet Bahadır GÜL	Zeynel Murat	Fatih	16.10.2005
Dibekli Köyü	Batuhan METİN	Mustafa	Eyüp	20.10.2005
Kuzgeçe Mahallesi	Ahmet İSPANAKÇI	Hakan	Malatya	20.10.2005
Beyelması Köyü	Abdullah Alp ASLAN	İbrahim	Fatsa	25.10.2005
Altunayva Köyü	Merve YILMAZ	Sebahattin	Ağın	27.10.2005
Saraycık Köyü	Yağmur KOÇER	Mustafa	Malatya	03.11.2005
Yenipayam Köyü	Kiris TÜYSÜZ	Garip	Bahçelievler	10.11.2005
Kuzgeçe Mah.	Hasan Erdem EREN	Serkan	Seyhan	12.11.2005
Aşağıyabanlı Köyü	Bora Arda GENÇER	İbrahim	Konak	17.11.2005
Dibekli Köyü	Baran KILIÇ	Deniz	G. Osmanpaşa	19.11.2005
Hacıyusuf Mahallesi	Ahmet Serbay SAMUR	İsmail Önder	İzmit	20.11.2005
Beyelması Köyü	Mert CUMURCU	Cesarettin	Kadıköy	22.11.2005
Dibekli Köyü	Berna YILDIRIM	Serdar	Malatya	24.11.2005
Tataragasi Mahallesi	Arda OĞUZ	Mustafa Serdar	Şehit Kamil	28.11.2005
Saraycık Köyü	Yusuf Kerem YAZGIN	Mehmet	Elazığ	29.11.2005
Müd.Hüs.Efendi Mah.	Ela Eylül ÇINAR	Deniz	Malatya	30.11.2005
Yedibağ Köyü	M.Deniz AYDIN	Eyüp	Üsküdar	02.12.2005
Beyelması Köyü	Ertuğrul Ünal	Erdal	Elazığ	02.12.2005
Kaşpınar Köyü	Kürşat ALIŞ	Erdoğan	Konak	06.12.2005
Hacıyusuf Mahallesi	Ege YILMAZ	Temel	Kadıköy	06.12.2005
Bahadırlar Köyü	Zeynep ERTÜRK	Adem	Altındağ	10.12.2005
Samançay Köyü	Çağrı Kerem KÖPRÜLÜ	Hüseyin	Gebze	17.12.2005

Dünyaya yeni gelen yavrularımıza yaşam boyu sağlıklar dileriz.

EVLENENLER

MAHALLE VEYA KÖYÜ	ADI SOYADI	EVLENENİN ADI SOYADI	EVLENME YERİ	EVLENME TARİHİ
Demirçarık Köyü	Çetin UZUNOĞLU	Aysel ALAN	Maltepe	27.10.2005
Hacıyusuf Mahallesi	Mithat TAYAZ	Zeynep SEÇKİN	Keban	31.10.2005
Şenpınar Mahallesi	Tayfun DALSIZ	Derya ALAKUŞ	Şehit Kamil	02.11.2005
Hacıyusuf Mahallesi	H. Hüseyin KARADEMİR	Sevta ERGÜN	Marmaris	05.11.2005
Akpınar Mahallesi	M. Fatih KARADAĞ	Ebru BAL	Keban	09.11.2005
Şenpınar Mahallesi	Atike ÜNAL	Murat KIYAK	Bahşeyh	10.11.2005
Bademli Köyü	Serkan GÜNDÜZ	Didem ZEYREK	Konak	12.11.2005
Saraycık Köyü	Hüseyin İKİNCİ	Demet BUDAK	Bahçelievler	12.11.2005
Müd. Hüs. Efendi	Biröl KILINÇ	Ebru KALKAN	Konak	16.11.2005
Aşağı Yabanlı Köyü	Engin UZUNOĞLU	Aysel YAVUZ	Arapgir	18.11.2005
Dibekli Köyü	Başak GÜNDOĞDU	Erdoğan BİÇER	Beşiktaş	19.11.2005
Başpınar Mah.	Necip GÜDER	Sibel UZMAN	Ordu	24.11.2005
Altunayva Köyü	Eyüp YILMAZ	Nuran YILMAZ	Beşiktaş	27.11.2005
Demirçarık Köyü	Gülşah ÇELİK	Osman KAYA	Malatya	02.12.2005
Balcılar Mah.	Erkan DEMİR	Derya DEMİR	Bergama	03.12.2005
Öğrendik Köyü	Dilek SEZER	Serkan İKİNCİ	Esenler	04.12.2005
Aşağıyabanlı Köyü	Özkan GÜL	Emine TATLI	Eminönü	04.12.2005
Samançay Köyü	Sedat PASİNLİ	Nida PASİNLİ	Malatya	05.12.2005
Başpınar Mah.	Gülşah GÜDER	Murat ŞENOL	Antalya	09.12.2005
Balcılar Mah.	Meltem UĞUR	İbrahim HÜSSEİN	Elazığ	13.12.2005
Pul Köyü	Abdullah ÖZER	Arzu ÖZER	Buca	21.12.2005

Çiftleri kutlar; yaşam boyu mutluluklar dileriz.

ÖLÜMLER

MAHALLE VEYA KÖYÜ	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	ÖLÜM YERİ	ÖLÜM TARİHİ
Saraycık Köyü	Süleyman PERKTAŞ	01.01.1944	Bağcova	11.11.2005
Pul Köyü	Zeliha SEYHUN	1923	Malatya	25.11.2005
Öğrendik Köyü	Zeki YAZICI	04.02.1944	Elazığ	13.12.2005
Yedibağ Köyü	Hacı KAYA	01.07.1945	Ağın	13.12.2005
Bademli Köyü	İnci YALÇIN	1925	Altındağ	19.12.2005
Başpınar Mah.	Mehmet Müştak GÖKBAŞ	01.07.1926	Ağın	21.12.2005
Demirçarık Köyü	Naci ÖZTÜRK	10.05.1953	Esenler	23.12.2005
Dibekli Köyü	Kibriye EYCAN	1926	Üsküdar	24.12.2005

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

OKURLARA MEKTUP

Değerli Okurlarımız,

Gelecek kuşaklara en büyük kültür mirası olarak bırakacağımız “Ağın Düşün ve Sanat Dergisi”, 38 yıl önce yayın hayatına başlamıştı. Zorunlu olarak arada geçen boş yıllardan sonra, tam 15 yıldır ise aralıksız olarak yayımlanmaya devam ediyor. Şu anda ulaşılan sayı 168-169...

Bu, bir yayın organı için gerçekten büyük bir başarı. Ekonomik vb. nedenlerden dolayı, her yıl onlarca-yüzlerce yayın organının yayımına son verildiği, çeşitli içerikteki kitap ve dergilerin kitapçı raflarında beklemeye mahkûm olduğu bir ortamda, küçük ama şirin bir Anadolu kasabası olan güzel Ağın’ımızın, 15 yıl gibi çok uzun bir süredir “kültür ve sanat” içerikli bir dergiyi yaşatabilmesi gerçekten övünülecek bir olaydır.

İşin en övünç ve gurur duyulacak diğer bir yanı ise; bu yayın organının hiçbir siyasi partiden, holdinglerden, çıkar gruplarından vb. destek almadan, yalnızca evet yalnızca siz değerli okurlarından aldığı güç ve destekle bugünlere ulaşabilmiş olmasıdır. Bu güç ve destek devam ettiği sürece; sürekli aydınlığın, çağdaşlığın, cumhuriyetin ve onun ilkelerinin yanında olan Ağın’ımız ile her ortamda doğruluğun, dürüstlüğün, çalışkanlığın simgesini temsil eden Ağınlının sesi ve nefesi olmaya devam edecektir.

Bu nedenle, çeşitli türdeki yazılarınızı, şiirlerinizi, sanata yönelik çalışmalarınızı göndermenizi bekliyoruz.

Ayrıca, Ankara - Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği’nin yayın organı olmasından dolayı hiçbir ticari amaç taşımayan ve halen okur sayısı en üst düzeye ulaşmış bulunan “Ağın Düşün ve Sanat Dergisi” ne yeni aboneler kazandırılması yönünde sizlerin yardımına da gereksinim duyduğumuzu özellikle vurgulamakta yarar görüyoruz.

Daha nice yıllar birlikte olmak dileğiyle, kalın sağlıklıyla...

AĞIN

*Tüm okurlarımızın ve hemşehrilerimizin
yeni yılını ve Kurban Bayramını
en içten duygularımızla kutlar,
sağlık ve mutluluklar dileriz.*